

Ezen lapok minden héten négyyszer, a. m. kedden, csütörtökön, pént. és vasárnap jelennek meg. Előfizetési ár félre Buda-pestben házhoz-hordással 5 ft., borítékban 6 ft., postán borítékban 6 ft. ez. p. A hirdetések minden apróbetűs hasábrészára 5 (öt) ez. kr. fizetetik

Csütörtök

571.

Aprilis 8. 1847.

Előfizethet helyben a kádishivatalban, hatvani utczán Horváth-házban 4831k szám alatt földszint és minden királyi postahivatalnál. — Az ausztriai birodalomban a külföldre menendő példányokat csak a bécsi császári postahivatalnál rendeltethetnek meg.

BUDAPESTI HIRADÓ.

TARTALOM. Magyarország és Erdély. Kinevezések. Előléptetések. Halálozások. Az Ausztriai kereskedés 1845diki hivatalos kimutatásai XII. (Nyers anyagok.) — Néhány szó a horvát ügyekről. (Vége.) Megyék: Küzgyűlés Krasznában. Budapesti hírharang. Magyar tudós társaság. Modori evang. papavatás. Külföld. Nagybritannia. Franciaország. Spanyolország. Eszakerika. Mexiko. Hivatalos és magánhirdetések.

IRODALOM és TUDOMÁNY. Színházügy februárban. (Áremelés. — Irene. — Ill. Richard. — Vahot és tervei. — Dramabíráó választmány. — Vendégek.) (Vége.)

MAGYARORSZÁG és ERDÉLY.

Ő cs. kir. Főlsége Topalovich Márk tornjanei alesperes és plebánost brodi főesperesé kinevezi, Borbola Miklós nagyváradi gör. egyesült kanonokot, peturi apát címével díszesíteni legkegy. méltóztatott.

Ő cs. kir. ap. Főlsége Muchich Pált zágrábi cenzorrá és könyvizsgálóvá kinevezi legkegy. méltóztatott.

A nmu magyar kir. udv. Kamara Danielis Antalnak felsőbbnyai k. bányahivatali és helyettes bányabíróági tollivóvé kinevezetése

Által megüresült díjas fogalomgyakorló állomásra Breuer Jenő díjlan fogalom-gyakorlót; továbbá a Rézbányán megüresült k. bányahivatali és helyettes bányabíróági iktatóságra Balás Adólf k. bányagyakornokot érdemesíté.

A nmu magyar kir. udv. Kamara a Nagy-Kanizsán ürességbe jött sóárnyéki állomásra Baternay Ferencz eddig pesti k. sóhivatali mázsamesterét alkalmazta, mely utóbbi tiszt állomás legfelsőbb rendeltnél fogva megszünteték.

Szalay Antal, zombori kamraigazgatósi ülnök f. évi martius 12kén meghalozott.

HALÁLOZÁS. Hécei Gábor hités ügyvéd, ns Krasznamegyének fiatal korában tiszteletbeli, később pedig rendes tisztü főügyvéde, több megyék táblabírája, a deák és görög literatúrának mai időben ritka díszé, minden társaságnak, hol lenni szerencséje volt, elmés tréfáival párral mulattatója, számos megyei küldöttségek mindig munkás tagja, ki felsőbb tanulmányi pályáját a debreczeni ev. reform. anyaiskolában, a törvényt a kassai r. c. akademiában, törvényes gyakorlatát pedig Temes és Közép-Szolnok megyékben, 's Maros-Vásárhelyt, (hol ügyvédi szigorú megvizsgálatását is igen kitünőleg állotta ki) jeles tetszéssel végezvén, 's nemes Krasznamegyében letelepedvén, itt önére, minden segély nélkül oly tekintélyt vívott ki magának, hogy bár elménczéje, és a megyének a közelebbi időkben történt politikai gyakori phasisaiban munkás részvéte, több ellett szerzett neki, mégis közrehatása meg nem csökkent. Folyó évi mart. 26kán estvéli 11 óra körül tüdejében támadt sérv következtében, fáradalmas életét, csupán három napi csendes fekvés után 62. éves korában, örök nyugalommal cserélte fel. Béke lebegjen hamvai felett *).

ben, 's Maros-Vásárhelyt, (hol ügyvédi szigorú megvizsgálatását is igen kitünőleg állotta ki) jeles tetszéssel végezvén, 's nemes Krasznamegyében letelepedvén, itt önére, minden segély nélkül oly tekintélyt vívott ki magának, hogy bár elménczéje, és a megyének a közelebbi időkben történt politikai gyakori phasisaiban munkás részvéte, több ellett szerzett neki, mégis közrehatása meg nem csökkent. Folyó évi mart. 26kán estvéli 11 óra körül tüdejében támadt sérv következtében, fáradalmas életét, csupán három napi csendes fekvés után 62. éves korában, örök nyugalommal cserélte fel. Béke lebegjen hamvai felett *).

* T. Hécey Gáborban, a szerkesztőség rendes levelezőinek egyik legszorgalmasabbjait és legértelmesebbjéit vesztvén, midőn a fentebbi közléshez őszinte fájdalomt csatolja, köszönetet mond egyszeremind a nagy érdemű közlőnek azon szives készségért, mellyel a kimulnák helyére lépni sietett. — Szerk.

(Az Ausztriai kereskedés 1845diki hivatalos kimutatásai. XII.) Nyers anyagok. Most kereskedésünk legérdekesebb rovatára és a nemzeti vagyon legbővebb forrására járunk, mellyben kereskedelmi mérlegünk legfényesebben áll, minthogy az örökös tartományokból kivitel értéke 21,205,964 ftra, a bevitelé csak 1,907,122 ftra rüg, melly számok 1844ben 25,006,233 és 2,027,257 ftra emelkedtek.

Ezen összegek részletei e két évben ezek valának:

	1845diki		1844diki	
	kivitel.	bevitel.	kivitel.	bevitel.
	frt.	frt.	frt.	frt.
Len, gyökerez	105	282	294	183
„ gerebenezett és gerebenezettlen	4,150	148,950	4,825	174,200
Kender	534,314	6,580	538,431	41,200
Kőcz	20,800	1,832	20,808	3,088
Gyapju	17,155,680	420,800	20,891,360	470,320
Selyem, nyers	372,600	19,800	398,700	18,900
„ sodrott	58,500	57,600	—	47,700
„ tisztázott és festelt	2,400	109,200	4,800	42,000
Vonó- és kötő-selyem	9,600	450,000	3,600	439,200
Hulladék	920	600	3,280	1,800
Nyers bőrök	1,416,625	510,210	1,346,495	598,865
Nyúlzör	—	900	300	—
Marhaször	5,085	6,927	4,473	6,024
Emberhaj	2,000	310	3,000	420
Lóször	54,520	8,560	42,880	6,240
Kecske és kutyaször	2,640	1,940	3,200	580
Serte	9,150	81,050	8,600	94,550
Írótol	180	2,910	1,640	3,150
Ágytoll	435,550	2,200	463,400	2,500
Szarv	185,500	4,200	172,350	6,300
Szarvasszarv	560	—	520	220
Köröm	22,449	252	25,410	511
Csont	7,944	—	8,898	—
Csontliszt	—	2,118	—	986
Belek	16,418	311	15,171	324
Halcsont	—	16,700	—	15,200
Korál	—	1,080	—	640
Asztalosfa	41,256	17,968	27,532	20,284
Fournier	—	—	3,180	—
Nád, botokra	239	380	223	—
„ fonásra	—	946	—	1,078
Rongy	370,734	28,926	429,426	25,464

	1845diki		1844diki	
	kivitel ft	bevitel ft	kivitel ft	bevitel ft
Fagygyu	276,870	3,300	390,478	1,320
„ elain	10,153	—	5,447	—
Viasz	188,410	290	190,080	830
Halzsir	612	—	612	—
összesen	21,205,964	1,907,122	25,006,233	2,027,257

Ebben részesült

	1845diki		1844diki	
	kivitel	bevitel	kivitel	bevitel
	frt.	frt.	frt.	frt.
Alsó-Ausztria	12,269,770	1,199,967	13,330,769	1,176,139
Felső-Ausztria	116,944	430	69,822	1,260
Stájer és Iliria	432,777	136,466	418,976	147,422
Tengerpart	23,407	4,082	3,875	3,672
Tyrolis	10,538	—	5,938	—
Csehország	29,230	70	15,476	88
Morva és Szilézia	6,812,626	157,853	9,675,707	193,214
Galiczia	1,481,174	406,974	1,417,226	504,222
Lombardia	4,668	—	29,834	—
Velence	24,830	1,280	38,620	1,240
összesen	21,205,964	1,907,122	25,006,233	2,027,257

Ezen adatok minden érdekessége a gyapjuvalban áll, mert ha a bőrök, kender, ágytoll, selyem, rongy, fagygyu, viasz és szarvkivitel nagyobb summákat mutatnak is: azok az ország területéhez és az örökös tartományok fogyasztásához képest mégis csekélyek, mert e tárgybéli külföldi kereskedés illy számokkal mutatnak ki:

	1845diki		1844diki	
	bevitel	kivitel	bevitel	kivitel
	frt.	frt.	frt.	frt.
Alsó-Ausztria	5,820,376	1,369,653	5,303,429	1,247,890
Felső-Ausztria	176,419	1,269,678	168,686	1,734,932
Stájer és Iliror.	904,427	485	600,601	1,005
Tengerpart	2,491,288	117,082	1,971,196	141,423
Tyrolis	2,033,692	2,532,490	1,731,597	2,106,436
Csehország	3,785,248	5,810,026	3,581,872	6,386,797
Morva és Szilézia	611,326	443,603	815,116	374,275
Galiczia	1,401,838	596,197	1,616,704	669,848
Lombardia	3,738,607	24,597,355	3,575,818	23,352,276
Velence	3,153,969	476,704	3,249,748	441,742
Magyarország	3,404,939	4,322,941	2,366,521	4,471,026
Erdély	2,308,969	177,691	1,849,965	156,628
összesen	29,831,098	41,713,905	26,831,253	41,084,268

Irodalom és Tudomány.

SZÍNHÁZÜGY FEBRUÁRBAN.

(Áremelés. — Irene. — Ill. Richard. — Vahot és tervei. — Dramabíráó választmány. — Könyvelmők. — Vendégek.) III. (Vége.)

Határozott díj! — valamely mű becséhez arányzott, nézetem szerint — mint minapi cikkem végén mondtam — nemcsak legjobbnak, hanem legigazságosabbnak juttalmazása is lenne dramairóknak!.. Illy szabott díjak megszünteték mind azon kicsinyesen aljas játékrendi ármányokat, mellyek alatt mindazon írók nyugni kénytelenek és nyugni fognak, kik, mint íróskodó színészek, nem állhatnak amaz ármányszövegek forrásánál, 's ekép nem képesek darabjaikat gyakran, sőt leggyakrabban a közönségnek akarata ellen nyakára tolni. Ha az igazgató a szabott díjt kifizette, rajta is lesz, a játékrendet úgy szerkeszteni, hogy a kiadott összegeket beszeresse; mindent el fog követni, változatosság által eleveséget, friseséget hozni a játékrendbe; X. vagy Y. színműről hiába fog nyakára járni ezt mondva: „az én darabom furóret csinált, Pillvaxbeli barátaim el vannak általa ragadtatva; ha önek, igazgató ur, a népszerűség kedves, úgy csak az én darabomat adassa minél gyakrabban!” — Szabott díjak által sokkal hamarabb lábraállították a művészet is. A pártédek háttérbe szoruland a közművészeti érdek előtt, és a művészet egy joggal bir papjai ellenében, melly mindig ugyanaz marad, 's pillanati irány- vagy pártédeknek soha föl nem áldozhatatik. Azon jog a természet kitorólhetlen vonásával van a művészet könyvébe felírva, 's azon jog — a szépség joga.

Művészetben nem szabad mást hirdetni, mint szépséget. A róta mindig szolgál gondolkodás eredménye; e gondolkodás soha semmiféle, még a legszabadelműbb (?) köpeny alatt se terjeszse tanait közöttünk; nem egyéb az, mint borzasztó természetlenség, a szokás születte-bőljén felénk tántorgó, alig legyőz-

hető korszakja a legsötétebb babonának, a legzavartabb esztelenségnek! mi mindig ott keres valamit, hol semmi sincs, melly oly gyakran szabadszázslót tűz a művészet csarnokkupjára, 's egy pártnak leggyalazatosb bekőiben nyög, görbed, kintlódik és horog!... 'S jó isten, gyakran minő párt-nak!?! — Már csak azért is érdemes volna ajánlatom elfogadásra, hogy a szépnek uralkodása megállapítsak. — Szabott díj által a valódi író, ki nem lenne kénytelen a magas művészet minden igényeit a hatáskor áldozatul hozni, leghamarabb 's legbiztosabban megkapna érdemelt díjat; 's a felelősen írkászokdó író meg kényserítve volna, mig jobb idők be nem következnek, az érdemteljes írók díjazásához járulni.

Egyemelő olvasó tán meghökken, nem tudja, mint értse a mondottakat. Mindjárt világosabban beszélék. 's megkísértem állításomat számokkal kimagyarázni... Állapítsuk meg egy elfogadott eredeti szomorujáték vagy dráma díjat 60 aranyban; egy vigjátékot 40 's 25 aranyban; egy bohózatot vagy ugynevezett népsziműt, mellynek egész népszerűség nálunk legtöbbnyire néhány közbeszótt dal, a deszkaport felbokozó csárdás, számtalan kerekkalap, szür és gatyá, gazszívű nagyságos és tettes urak 'stb. képviselik. Minő eredményt fogunk tapasztalni? Csalhatlanul e következézt:

1) Az igazán jó és nemesre törekvő költő valódi ösztönt nyer, hogy az aljasság istennőjének ne hódoljon, ha különben magát valamijobbira hivatva érzi. A főnebbi, az igazgatóságot epen nem tullehelő díj már csak érdemes rá, hogy az író egy par hónapot íróasztala mellett töltöson. 60 arany 270 pftot tesz... Két darabot a legkoparabb író is írhat egy évben, ha magát t. i. kizárólag a drámai költszetnek szenteli — tehát képes egy év alatt 540 pftot keresni, mi-ből elelhet, ha nincs kedve a genie szerepet játszani, 's nem ohajt egy este ezreket elvesztegethetni?! Vannak lánges: eink (?) kik genialitásuk minden elemét nyereség és aljasságban keresik és találgat föl, miért ne lehetnének lángeszzeink, kik azt hiszik: a dinomdandom-elet saját és egyedüli eleme a költőnek?! De már ismét Franciaországgal kaczerkoduunk! El-

jut fuleinkbe nemi nesze azon iszonyu összegeknek, mellyeket ott egy író keres; mi is szeretnének évenként 40 — 50 ezer forintocskát besopreni; — de ismét elfelejtjük, hogy nekünk nincs közönségünk, melly e díjakat fizesse; ismét mellozunk azt, hogy illy díjakat csak az első íróknak fizetnek! 's hogy Parisban nem egy irodalmi éhenkorász kénytelen valamelyik kulvaros színházban claqueurnek szegődni, hogy legyen mit ennie.

Ha továbbá azt vesszük, hogy egy illy író (mindig fölteve, hogy kizárólag az irodalomnak él, mint ezt Vahot ur is föltenni látszik) azon egy év alatt még egy vagy két vigjátékot is ír, mi bizonyos évi díjat ismét 80 aranyal (azaz 360 p. ftal) szaporítja, 's hany tisztviselő nem kénytelen illy összevből családostul elni? egy dramairó évi jövedelme nem kevesebb mint 900 pft-ra fogva fölmenni; olly jövedelem, mellyből hazakat ugyan alig vehetni, — a művészet eleitől fogva kenyér után járt (mondja a német közmondás)... de mégis elelhetne belőle az író, ki ha magát kizárólag az írói pályának szentelte, képesnek is kell lennie a fonebbit teljesíteni: ellenkező esetben hiányzik nála: vagy termékenység, vagy szorgalom és kitartás, következéleg még a legnagyobb tantemek mellett sem keresne semmit, 's még Parisban is éhen halna meg. Csak nezzük, mennyit ír egy olly parisi dramairó! tekintünk a vastágkötetű regények tömeget, a számtalan vaudevilleket, a még számtalanabb feuilletonokat; de tekintünk a vevő-, néző- és olvasó-közönség tömeget is! Ne kívánjuk, hogy nálunk is 30,000 frankot fizessen valamely lap feuilletonistájának, lap, mellynek tán alig van több előzetője, mint mennyi a kiadási költségeket fedezi!.. Illy aranyban kell korlátoznunk minden egyéb követeléseinket is. 'S minthogy egyelőre Vahot ur is azt akarja, hogy a dramairó elhessen: azt hiszem ajánlatommal nem vette n gátat ohajtása ele.

2) Ezen uton a bohózat minden esetre háttérbe szorítottatik. — Mig most csak a bohózat viseli az uralkodópálcát, ez becsültektik, tiszteltetik, ez áll legmagasban nemzeti színművészetünk korhadat fatalapozat: e talapzat akkor

Ebből világos, hogy egyedül Ausztria, Morvaország és Galícia fogyaszt több magyarországi, mint (a gyapotot természetesen nem tekintve) külföldi nyers anyagot, mert p. o. a 214,446 mázsa gyapjuból Ausztriába 122,571, Morvába 74,552 és Galiciába 15,710 mázsa vitetett; a többi tartományokkal jelentéktelen ezen kereskedésünk, mert több tárgyat a külföldről hozatnak, miből láthatni, mennyire avatatlanok azok kereskedelmi viszonyainkban, kik oly hiedelemben élnek, hogy a magyarországi nyers anyagok nélkül el nem lehetne az örökös tartományok összes ipara, mi még világosabban tűnik ki, ha a fentebbi részletek némi számaikat külön veszszük tekintetbe:

	Bevitel a külföldről. frt.	Bevitel Magyarországból. frt.
Len, gyökeres, gerebenezett és gerebenezetlen	362,550	4,255
Kender	2,113,880	534,314
Kősz	32,488	20,800
Nyers selyem	777,900	372,600
Selyem-hulladék	76,680	920
Nyers bőrök	7,418,530	1,416,625
Serte	68,450	9,150
Szatyv	227,300	185,500
Asztalosfa	186,212	41,256
Fagygyu	816,156	276,870
Viasz	371,790	188,410

E szerint feltűnő a tetemes kender- és nyersbőr-bevitel a külföldről, mely évről-évre emelkedik; és feltűnő még a két bevitel közt a len, serte, asztalosfa és fagygyu rovatainak aránytalansága. A lentermesztésben, ezen annyira szükséges, annyira civilizált népeket jellemző iparban kivált, éppen semmit sem látatunk haladni, mert bevitelünk nem csekély, kivételünk pedig majd semmi, úgy hogy e tekintetben Magyarország az örök tartományoktól függ, hol ezen termesztés jeles mennyiséget kiállít, ugymint:

	Len.	Kender.	Lenmag.
	m	á	t.
Alsó-Ausztria	18,076	11,550	15,436
Felső-Ausztria	68,365	5,463	63,596
Stájerország	33,898	8,073	22,199
Karinthia és Kraina	29,491	13,366	24,072
Tengerpart	1,070	1,404	89
Tyrol	47,340	15,210	32,086
Csehország	237,530	7,842	104,567
Morva és Szilézia	61,200	26,800	91,800
Galícia	256,016	494,980	76,601
Dalmátia	246	136	4
Lombardia	108,772	34,956	90,886
Velence	9,768	76,048	1,548
Határvidék	60,249	84,227	—
Magyarország	nincs tudva.		
Erdély	nincs tudva.		
összesen	932,021	780,055	522,884 mázsat.

Ha Magyarország, mint gyanítható, ezen természetesen is elmaradt az örökös tartományok után: akkor ez annál sajnósb, minél több pénzt és munkát szerezen ezen termesztés — mivel nagy birtokosok ezzel nem igen vesződhetnek — a szegény földművelő osztálynak. Mellette meg koránsem kell gondolni, hogy nem jutalmazza a fáradságot, mert ezen esetben Angliában, Irlandban, Belgiumban és legújában Csehországban nem törekednek a legnagyobb erőmegfeszítéssel ezen iparágat honosítani, emelni és tökéletesíteni. Ugy látszik, hogy nálunk a szegényebb osztály mégis egy kissé kényelmes, és hogy a munka elkerülhetlenség még nem ég körmére: különben nem hallhatnók, mint e napokban itt Pesten alkalmunk volt, hogy a munkátlan tótok egy leányának, ki egy egész hétre akart velök szerződni, azt felelték: inkább éhen halunk, mintsem hogy 10—12 garas napibérért akármit is dolgozzunk.

NÉHÁNY SZÓ A HORVÁT ÜGYEKRŐL. (Vége.)

A bannak közigazgatása alól kivett ezen három horvátországi megyéknek tetszett, otthon főispánjaik elnökelete alatt saját közügyeiket tárgyalni, s így a karoknak és tisztviselőségnek a zágrábi terhes megjelenéstől magokat fölmenteni; tetszeni kell tehát a másik résznek is, hogy t. i. az 1790: 58 t. cikk által meghatározott ügyek tárgyalása végett meghívott törvényhatóságok csupán csak követek által, a már ugyis képviselt nemesek befolyásának kizárásával, jelenjenek meg, és így a legáltalános meggyöknek is egyenlő igazság szolgáltatás, és a képviseleti rendszer az erőszakolt kétfős befolyás által sarkából ki ne forgattassék.

Az igazságon alapult ily befolyás mellett senki sem szenved sérelmet, mert a mit a megyék, káptalanok, sz. kir. városok és a turopoljai nemes községek a közboldogság és az országok közjára előmozdítása iránt éreznek saját tanácskozásaik körében, és mit a tartománygyűlésen védeni akarnak, azokra nézve követeket küldik, kikben közös akaratuknak összpontosulnia kell, kiket utasítással elegendőkép elátnak, ott tapasztalván mindig a szavazatlóbságot, hol ily hasonló képviseleti jogban mindenki nagyobb fontosságot lát; mert mindenütt az divatozik, hogy a képviselők szavazata nem a küldők számától, nem a képviselt tartomány kiterjedésétől, hanem az egyképen érezők számától méretik; — és mivel ezen igazságot némelyek a befolyó törvényhatóságok jogsérelme által megsemmisíteni előre kiszámolt ügykezett törekednek, úgy látszik, ez okozta azon kir. leiratot, mely azoknak tulajdonit befolyást, kik a báni-levelek által meghivatnak, vagy a mi ugyanaz, kik az 1790: 58 t. cikk által az egész országok egyetemét általában illető közös ügyekre, a tartománygyűlés előbbeni formájának megváltozásával, befolyhatnak. Szenvéd-é tehát sérelmet a turopoljai közönség, mellynek ügye — mint tudva van — az egész ország elé van terjesztve? szintolly kevésbé, mint a többi hat megye nemesei, mert a turopoljai nemes község az ő grófja által a zágrábi gyűlésben képviseltetik, a tartománygyűlésen pedig mind a zágrábi megyei követek, mind maga grófja által, mint joguk védői által van jelen, tehát elegendőkép módjában van, kivánságait előadni, és ha szüksége van ilyesre, orvoslását kieszközölni.

ban van, kivánságait előadni, és ha szüksége van ilyesre, orvoslását kieszközölni.

Ezen állásban tehát a törvényes képviseleti rendszernek és a tartománygyűlésen gyakorolható szavazatoknak, méltán neheztelni kell azon mozgalmak miatt, mellyek a nemesi kiváltságok megsértése és a törvényes szabadság erőszakos elnyomása iránti panaszról támadtak, és ezen nemesi jogok megsértésének az egész országban hirtelése után méltónak kell tartani sokak aggodalmát, mert bizonyos, hogy a megsértett test tagjai által az egész test meg van sérve. Ezen mozgalmak okozói nem emlékeztek meg arról, hogy a tartománygyűlésben a törvény által új szabályozott módora állapítván meg a teendők sorának, az előbbi és régen megsemmisült formát többé feléleszteni nem lehet, és így behozatván 1790-től minden törvényhatóságoknak és azoknak, kik személyesen az ország dolgaiba befolyást gyakoroltak, — meghívása, a turopoljai nemeseknek, vagy inkább azoknak, kik jogaikat a turopoljai nemesek szárnyai alatt kiterjeszteni igyekeznek, minden jámbor ohajtsaikat ezen behozott törvényes rend által egészen meghiusultak. — Az az egész nemességnek szerencsétlensége vagy szerencséseje, hogy szavazatait, általa választott 's bizodalommal megajándékozott követekre átruházhatja, a mi, miután mindenki nek tetszett, már most semmi újat sem lehet a tartománygyűlésben ugyis képviselt nemességnek tulajdonítani.

Ha tehát Horvátország megyei, más magyarországi megyék módjára, mint Varasdmegye néhány évvel ezelőt kivánságait nyilvánította, a magyar országgyűlési ügyekbe követeik által, és gyűléseikből adott saját utasításai által közvetlen befolyást, és így ez országgyűlési elnöki képviseltetését megváltoztatni akarnak, a magyar országgyűlés elrendezésében, mellyben az országos választmány maga véleményét fogja adni, szabad utjok van előterjesztést tenni, és törvényes orvoslást a király és ország rendei által megerősítendő, kéri; de az előadottakat nem tekintvén és nem vizsgálván, az üres jogsérelmet fekete színekkel festeni, és az e tekintetben tett felsőbb rendelkezéseket, — mellyek a többi törvényhatóságok által, mint törvényalkotta képviseleti rendszernek gátlólag utjában állni; hagyjuk meg a bohózatnak vasárnapjait, tréfáit, kacagásait, mi is nevesünk velök hebehóba, hagyjuk meg neki szűret, sallang-czafrangját, sujtását, pipás spectabilisét és Sobrijait nagylelkűségökkel, a Juczik és Pannákat hosszú czopfjaikkal, rőfös szalagjaikkal. . . csak őrizkedjünk oly intézetet, minő nemzeti szinpadunk, esikósk tanujává súlyesztet! — Állítsuk a bohózatot a anyagilag legrosszabb lábra, a mint hogy művészetit becsélnel fogva nem is érdemel többet, 's legalább azon elégtételünk leendő, hogy az, mint a művészet szolgálója, segitni fog a művészetet fizetni, azon esetre, ha rossz izlésünk nem engedné a tragédiák legrosszabb szorgosabban látogatnunk, mint a bohózatot. . .

Minden, ki termetet nyugodtan megfontolja, úgy találja: miszerint igen jól tudom, hol feneklik a baj. — Én érzem a pestist, melly művészetünköt a művészi öntudatot elrabolja, látom hatalmas sarlójának működését az izlés országában; de én mégis csak eszközöket ajánlhatok a pestis kiirtására; 's allana bár ez eszköz abban: a megtámadott körteket egészen és végkép elpusztítani — az én kötelességem az eszközt javasolni, 's aztán nyugodtan azokra, kiknek az hatalmában áll, bizni termet kivitelet vagy felrevetését. — Két előny van, melly mindkettő, ha bár pénzbeli — hiába, sok helyütt lehetetlen az anyagot a szellemitől elválasztani — sark körül forog is, mégis csupán és egyedül arra szolgál, jobb szellemi irányt behozni, izlés utáni nemes törekvést előidézni, dicséretes ügyekvést ébresztetni, hogy a szépség igényeinek elég tétessék. Hogy mindez eléréthessék, perse arra a szabott díjak behozatala, szinköltők számára, még nem elég. — 's Vahot ur hivatalos színházi lapja — sem igen lenne eredménydus! — Hivatalos színházi lap? Minek? . . . Ismetelve kérdem: minek? hogy ismét mindent dicsérjen, vagy azon esetben, ha netán, bárha a legérszerűbb módon is valamit gyalázza, mindjárt legveszélyesebb ellenségeül kiáltassék ki a nemzetiségnek, hazának, vallásnak, sőt még tán a jó istennek is? — Valamennyi journalaink, politikaiak és belletristikaik, oly organumok, mellyeket a nemzeti

szerezet öszvehangzók, mindig megtartattak, és mind ohajtatnak, mind köszönettel fogadtattak, — gyanúsítani, és az egész ország előtt azt hirdetni, hogy az őket illető jogoktól erőszakkal megfosztattak, és ezáltal az ország 's az egész ország lakosainak legnagyobb figyelmét felélesztő állítólagos igazságtalanságot, mindemellett is gyenge talpkövön alapul-tat panaszolgatni, helytelen cselekvés volt.

A mi a második kérdést illeti, hogy t. i. a turopoljai nemeseknek Zágrábmegyei tisztviselési gyűléseiben van-e szavazati joguk? meg kell vallani, hogy ha ezen kérdés különösen mint magában álló tekintetik, akkor semmi kétség sincs ezen őket illető jogról, mert ország törvényei által a megyei nemeseknek az illető tisztviselésbe való befolyhatás megadott, és a legfelsőbb végrehajtó hatalom által fenntartott, sőt még a papokra is, mint nemesi kiváltsággal bírókra, kiterjesztett. Azonban a saját kivánságára szabályozott turopoljai község, ezen nemeseket a mondott megye tisztviselési szavazati jogból méltán zárja ki, mert ezen nemesség szegénysége szolgál okúl, hogy legrégebb időkben tett azon saját kérése, miszerint házi és a többi zágrábmegyei nemesektől elkülönölt bírósággal látassanak el, úgy lön megerősítve és elfogadva Magyarország királyai által, hogy egész a mai napig mind saját grófja, mind saját törvényseke legyen saját ügyei elintézésére; miután tehát annak, hogy a szavazati ily tisztviselésnek ennek, vagy amannak adati, legfőbb és legfőbb okok az abban helyezett bizodalom lenne, kitől a szavazó reményli a részere leendő legbizonyosabb igazság-kiszolgáltatást: világosan következik, hogy midőn a turopoljai nemeseknek, honn, saját szavazatuk által választott bíráik vannak, akkor azoknak választásába, kik az ő ügyeikkel nem foglalkoznak, be nem folyhatnak, mert más-kép az történnék, hogy azok, kik saját bírák választásában magok körében csak egyedül bírnak szavazattal, és minden más, körükbe nem tartozó, nemeseket kizárnak, mint nagy számmal lévők, mégis Zágrábmegye többi nemeseire tetszők szerint tolhatnának szavazatukkal bírákat. Ehez még az is járul, hogy ezen nemesek még grófjokat sem választják egyéni szavazatukkal, hanem minden községben előbb ta-

szenvéd-é tehát sérelmet a turopoljai közönség, mellynek ügye — mint tudva van — az egész ország elé van terjesztve? szintolly kevésbé, mint a többi hat megye nemesei, mert a turopoljai nemes község az ő grófja által a zágrábi gyűlésben képviseltetik, a tartománygyűlésen pedig mind a zágrábi megyei követek, mind maga grófja által, mint joguk védői által van jelen, tehát elegendőkép módjában van, kivánságait előadni, és ha szüksége van ilyesre, orvoslását kieszközölni.

szinhez hivatalos organumául tekinthet; mert e lapok mindenike többé vagy kevesebb figyelemmel kíséri ezen intézet érdekeit, mint egyikeit a társalmi élet főtényezőinek, melly tehát nagy befolyással van szellemi és erkölcsi (!) művelődésünkre. — Mindenekelőtt hallgatniok kellene az intézet vezetőinek a nyilvánosság szavára, 's annak tanácsait, előleges, pártatlan, szenvedélytelen megrostálás után, haladék nélkül követniök. — Vahot urnak a felvonások közt játszandó Bihary bandája sem igen hivata van, mindamellett hogy V. ur őket genialis barnaknak nevezi (vajjon azért genialisok-é mert barnak, vagy azért barnak mert genialisok?) szinpadunknak jobb, izléses irányt adni; ép oly kevésbé leszen az a fölemelt ár, mellyet V. ur nem akarom mondani gyermekesen, de biz igen gyoldalulag védelmezett; e védelmezés módja nagy mennyiségű nevetességéssel jár, de semmit sem bizonyít! V. ur fölkiált: „a kivesz, annak lesz; ha a színházi közönség többet fizet, több művelzetben részesül — olesó husnak pedig hig a levele!“

Szeretném látni, micsoda képet csinálna Vahot ur, ha a kereskedő, kinek kelmet akar vásárolni, pénzért azt mondaná: adjon az ur több pénzt, akkor majd jobb portekát hozok. — Nem! az okos kalmár megfordítva teend, t. i. jobb portekát rakand a vevő elé, hogy vásárolói kedvét csiklandozza, 's aztán fogja a nagyobb árakat kimondani, 's bizonyosan késsz fizetőre találni vásárlójában. — Az ok, minelfogva V. ur tervei életbe nem lephetetők, nem az, mint ő maga gondolja, mivel azok nem practicusok, pénzzel járók, hanem mert azok csak a dolgok felszínén lavirozvan, gyökeres reformot eszközölni nem volnának képesek! . . .

Mi volna hát további szere szinpadunk gyökeres reformjának? . . . A dramabíró választmány megszüntetése! Voilà tout!

Ezen választmány eljárásban föltöbbször impracticusnak bizonyult be. Gyakran hozatott a közönség elé oly darabokat, mel-

nácskoz
előljáró
Azonki
körülve
rendelt
ságát n
szétszo
rint fol
Ez vol
rábmeg
jog kirá
már rég
jogot, r
igy a z
ból, mi
bocsátá
midőn s
mások k
gukéva
szóló m
sértett k
doztatik
Egy
ügyein
sőt mag
be, mi
gyülés
den test
vános és
seleti b
ellátott
több jog
Teh
nek, m
nyert el
na jutni
megnye
vül gya
igyekez
pártolás
niók k
mivel so
és azon
sem bírá
De h
ország
melly ál
illő mér
elvel e
hogy a
lakosai,
ezen ép
sekben,
dítható i
Igy,
v a l a m
ország
lyezvők
kodók s
emlékezt
fortuna
obsequi
hogy mi
*) M
seknek a
ve, a m
fejttet ne
yek a no
e l y e k
mükedve
t a l a n i
hellen Mi
ideje vol
nüket e
ditson. E
szágbaba
több s
csarnoka
a titkos,
let t le
i s m e r é
szinsek
fiatal dra
czát tört
Igen, ill
dramai k
elpirulni
i z l é s é
alá venné
ük, hog
zöltetni,
rend h
és ez er
ha a szin
ely oly
az i s t e
Egy
gálja me
száztölt
tal kény
ban; min
szetben p
ellenek

nácskozás tartatván, a választás helyén megjelenő községi elöljárók szavazat-többséggel választják magoknak grófjokat. Azonkívül a turopoljai nemesek egyeteme külön határokkal körülvett, külön bíróval ellátott, s így illetőleg egy fő alá rendelt testülettel tévén, kívánságainak oly nagy szabadságát nem élvezheti, mint a megye különböző helyein szétszórt nemesek, kik függetlenül, szabad akaratjuk szerint folynak be hivatalnokai vagy bírák választásába. Ez volt oka annak, hogy a turopoljai nemesek a zágrábmezei tisztújításkor szavazatuk adhatásának, mely jog királyi leirat által csak egyszer adatott nekik meg, már régi idők óta fogva nem lévén gyakorlatában, most ezen jogot, mellyel soha sem bírtak, meg akarják szerezni, s így a zágrábmezei többi nemesek irányában a fentebbi okból, mint idegenek másnak buzájába akarják sarlókat bebecsátani. Ez azon igazságuk a turopoljai nemeseknek, hogy midőn saját jogukat senkivel sem osztják, a másét mégis mások kirekesztésével mint nagy számmal lévő, erővel magukévé tenni akarják. Ez azon sérelem, mely a farkasról szóló meséből vétetett, mely fekete színre festve, mint megsértett képe a szabadságnak az egész országban szerte hozdotatik *).

Egyébiránt Turopolya, a megye és kapcsolt országok ügyeinek tárgyalásába és a fölöttök folyó tanácskozásokba, sőt magába a törvényhozásba is grófia által oly módon foly be, mint más nemesek, kik a tartományi és magyar országgyűlésben választott követeik által képviseltetnek. Így minden testületet, mint a kerületek és sz. kir. városok, a nyilvános és országgyűlési ügyekbe, nem egyéni, hanem képviselői befolyást gyakorolnak, s következe a saját bíráival ellátott Turopolya egyetemes nemesének sem adhatik több jog.

Tehát ezen nemesek e tekintetben elkésett törekvéseinek, mellyet az ő régi és saját kívánságuk következtében nyert elrendezésök megsemmisít, azon fokra sem kellett volna jutni, hogy a mit békes uton — ha szabad — kellett volna megnyerni igyekezniük, azt erővel akarják elérni; azonkívül gyakorlaton kívül lévén, s így egy jog megnyerésére igyekező jogkövetelők lévén, kívánságuknak inkább csak pártolását, és ezt is a körülmények tiszta előadásával kérik, kik kellett volna inkább, mint az őket illető joguktól — a mivel soha sem bírtak — erőszakos megfosztásukat állítani, és azon ürügy alatt, mintha jogaiktól, mellyek általok soha sem bírtak — megfosztatának, az egész országot felizgatni.

De ha elegendő szükség szolgáltatni volna is okot az egész ország gyámáságára hivatkozásra, példát kellett volna mutatni, melly által bebizonyították, hogy a legnagyobb dolgokat is illő mérséklettel mind vezetni, mind bevégezni lehet; de ezen elvvel ellenkező eljárás által nagyított ürügy szolgáltatott, hogy a megsértett nemesi jogok idejára vezetett a hon lakosai, szorgos és ismert aggodalmaikat vévén magukra, ezen épen semmi jogsérelem magokban nem foglaló kérdésben, hosszabb és az ország ügyeire hasznosabban fordítható időt, ezek miatt felemészének.

Igy, ide alkalmazván a rómaiak azon mondását: „ismét valami új Afrikából”, „ismét valami új Horvátországból”, az ország lakosai kétséges véleményekbe helyezték, és napról napra inkább csudálhatják a panaszokdók sopánykodásait, kik pártolás helyett arra lennének emlékeztetendők mit Tacitus mondott: „Moneant vos utrosque fortunae documenta, ne contumaciam cum pernicie, quam obsequium cum securitate malitis.” Bizonyára csudálni kell, hogy midőn a törvények kormányzása alatt az engedelmesség

* Megjegyzendők tartjuk, hogy mi a turopoljai nemeseknek a zágrábmezei tisztválasztásokban követelt voksokra nézve, a mult országgyűlésen e tekintetben mindkét tabla által kifejtett nézetekhez ragaszkodunk. — Szerk.

teszi a közigazgatás főkéllékét, miből következtethetnek magoknak a panaszokdók kiváltságát az engedelmességre! Bocsánatot kérek, ha — a fentebbi mozgalmakat fájdalommal a távolban olvasván, az igazság felebbi felderítése közben, egyedül csak a béke és nyugalom iránti szeretettel vezéreltetve, minden más érzéstől, gyűlöletől és tekintetől szabadon és menten, az igazságtalant kérők szavazatához nem járulhattam, ámbár mindenek jogait minden időben és helyen épségben és minden esonkítás nélkül fenmaradva látni kívánom, főképp az ország nemeseinél, kik hősi bizonyosságait mutatván erényeiknek, a korona tagjaivá lettek és különös jogokat nyertek, miszerint az országos ügyekbeni tanácskozásra meghívassanak és a törvény és bevett rendszer szerint ezen alkotmányos országban teljes szabadsággal szavazataikat kimondhassák.

Vége szabad legyen azt megemlíteni, hogy, ha az elismerés bizonyítványait kellene is adni a fentebbi jogok védői erényeinek, mind e mellett ezen paizs alatt, nem szabad ezeknek sem a törvényellenit sem a másnak sérelmet védeni, sem pedig másokat hasonló pártfogására birni akarni.

Megyek.

KRASZNÁBÓL. Sz.-Somlyó mart. 23kán 1847. Mai napon nyitotta meg Krasznamegye évnegyedes közgyűlését szeretve tisztelt főisp. helyettesünk mlgos báró Bányly Albert ur, 12 év óta az első, melly minden pártzin és ingerültség nélkül gyűlt össze, folyt és két napi tanácskozás után elosztott. — A tisztelt főisp. helyettes ur rövid lelkes beszédben üdvözölvén a rket, a törvény tartalma nyomán a felsőbb rendelkezések előterjesztésével kívánta a gyűlést megkezdeni; azonban alispánunk t. Kabos J. ur, a törvényhez szigorú ragaszkodásának, miszerint a hat év óta már nem tartott tisztújításra utat kíván nyitni, jelét adni akarván, alispáni hivatalának a főisp. helyettes s a tek. rrk kezeibe letételére erőshajlamát nyilvánította; de mlgos főisp. helyettesünk ezen lemondást el nem fogadván, hanem az arról vitakozást a felsőbb rendelkezések után valóan állítván s állításátörvényesnek ismertetvén, csakugyan azok kerültek először szönyegre. Ezek közt nagyobb figyelmet gerjesztett 13ször azon legfels. rendelet, melly azt tartja, miszerint a protestans iskolákban tanulmányaikat végzett katolikus ifjak, csak ugy alkalmazhatnak közhivatalokra, ha iskolai bizonyítványuk a r. katolikus püspök által láttamozva lesz, és benne egyszermind kimutatva, hogy ezen ifjak a r. katolika vallásban a magok felekezetiükbeni tanítók által eléggé oktattva és az isteni tiszteletben gyakorlatilag is elég buzgóknak találtnak. Ebben a rrk midőn egyfelől a kormányának hitfelekezetiességi felülemelkedését üdvözölték, a minden iskolának, mindenki előtt nyitvatartása által; ugyanakkor másfelől a fő tanodáknak a bizonyítványok adásában hátrátételét, a hivataloknak egyes személytől függőségét, és a hierarchiának némi sarjadékát szemlélvén, abban állapodtak meg, miszerint valakinek megyei hivatalhali felruházásánál, valamint eddig, ugy ezután is, az iskolai bizonyítványokat, melyekben különben is az erkölcsös vallásosságának rovata van, elégségeseknek fogják tartani. 2or Azon felsőbb parancs, melly jelen megyei tisztviselőinket, mivel azok nem a törvény tiszta értelme ellenére becsúszott, s a kormány által pártolt gyakorlat, hanem szigorú értelme szerint választattak s iktattattak hivatalaikba, csak helyetteseknek tekintetni rendeli. Minek ellenében a rendek egyfelől a törvényhez hűség ragaszkodást, minél fogvást a mostani tisztválasztása már ezelőtt 6 évvel történt, másfelől azt szegzevén ellene, miszerint helyettesítésről az erdélyi törvényekben csupán egy helyen, és ott sem a megyei tisztekre alkalmazhatólag, van szó, mostani tisztjeiket helyetteseknek jegyzőkönyvileg el nem ismerték. A többi felsőbb rendelkezetet nem említve, mivel azok inkább csak meggyenket illették, sor adatott főispáni helyettesünk által a fent-

tebb érintett alispáni lemondásról vitakozásra; de midőn az alispán által előbb érintett lemondási okok ellenében egyfelől az állított, hogy a mostani körülmények közt törvényes választást a rendek nem tehetnek, a lemondás által pedig ilyenre lesznek kényszerítve; másfelől az, hogy a megyei választásokat elintéző törvényczikk épen az országos rendek előtt rövid időre eldöntendő vég elhatározatra készen áll, következképp kérték a rendek alispán urat, venné lemondását vissza, s hivatalát a törvényes választásig folytatni sziveskedjék: ez a rendek kívánságának hódolt. Ezután a megyei tisztség jegyzőkönyveinek az erdélyi szokás szerinti megvizsgálására biztosság rendeltetett, és az országos bizottság által készített 4 törvényczikknek vitatása tüzetett ki tanácskozás tárgyaúl; de az idő rövid volta miatt be nem végezhetetvén a gyűlés más napra halasztatott. — A második napi ülés a törvényczéki bírák választása által kezdetelt meg: mi titkos szavazat után törtévé, egy pár óra alatt be is végeztetett. Azonban mondhatjuk, hogy ily választás, melly itt történt, a választásnak csak satyrája, mert nagy része a választóknak, és így a többség irni vagy nem tudván, vagy nem akarván a 19 nevet magába foglalt szav. — czédulákat azoktól fogadta el s adta be, kik azokat készíteni nem restelték vagy önérdékek kívánta, s így látnivaló, hogy ezen bírák választása nem a közvélemény kifolyása, hanem a czéduláirók önkényének resultuma volt. Voltak még több tárgyai is a tanácskozásnak, mint p. o. a buja-senny meggátlása módjairól, s a megyei nemesség megrovása által hidak építésére begyűlt pénz miképi alkalmazásáról vitakozás; de ezek csak a megvét érdekelvén az olvasók figyelmét vele nem fárasztjuk.

BUDAPESTI HIRHARANG. Csak hiába, az emberi természet nem tagadja meg magát soha; mennyit irtunk nyomorról, inségről, drágaságról, mennyit embert visznek mindennap kórházba, s mennyit onnan mindennap sarkitbe, és azért husvethétlőn delután a vén Gellérthegy mégis oly sűrűn levepve volt emberek által, hogy szinte nyögött a szörnyű teher alatt, ámbár sok közölök bizony nem sokat nyomna a lábán. A szél erősen s meglehetősen hidegen fűt, s azért mégis mennyi ember tánczolt a kintorna szinte ki nem fogyó szele mellett, kik közül ki tudja hányat fognak huszonnyó óra mulva kórházba vinni, hol majd nagy részben a halállal kellend körtánczot járniok! Azonban a ki egész éven át nélkülözésekkel küzdve dolgozik, s ki egész éven át számitja a napokat a hres gellérthegy bucsúig, annak nem vehetni rossz néven, hogy minden komolyabb számolgatást feled, midőn a várva várt nap valahára fölvirad; egyébiránt most, midőn sokan éhen halnak meg, mindenesetre kellemes — táncz következtében meghalni. Tolongás szokás szerint elég volt, de verekedés vagy gorombáskodás nem történt, mit leginkább annak köszönhetni, hogy hajdukat és biztosokat nem igen lehet a multság színhelyén látni. — Husvét hétfőn este nyílt meg ismét nemzeti színházunk, és pedig „Brutus és Lucretia” jeles szomorujátékkal Hugo Károlytól. A színlapon nagy örömmel olvastuk, hogy a földszinti és elsőemeleti páholyok mind ki vannak bérelve, bár a zártszékekrol is ugyanezt mondhatnók, mert ez aztán a közönség tulajdonképi magva, földszint és karzatban nem igen szokott hiány lenni. A színházi zavarok végökhez közelitnek a tartott igazgatósági tanácskozmány következtében, s az ohajtott igazgatóság, a mostani főfelügyelés megmaradása mellett, hihetőleg Bajzara fog ruháztatni, ki ezen cselekvési mezőtől bizonyosan nem fog vonakodni, illőn megmondolván azt, hogy neki, ki az igazgatóság keserű poharát már megízelték, könnyebb leendő tömkelegben a vezérfonalt megtartani, mint másnak, ki először lépne ezen egészen új világba. A mlgos főfelügyelő ezen választásának a színesek is örvendnek, mert alkalmok volt Bajza első igazgatása alatt tapasztalni, mennyire képes volt a rendet föntartani akkor is, ámbár ugy szólván csak üres falak adattak kormányzása alá, hol még mindent teremteni kellett. E szerint a teendőket nyugton várhatjuk be mindnyájan, annál fogva tehát Egressy Gábor igen keserű és sértő nyilatkozata az Életképekből bizvást elmaradhatott volna, s csupán azért, mivel ez ügyet most befejeztünk tartjuk, nem akarunk némelly megjegyzéseire, mellyek az illő művészi nyugalomtól igen távol vannak, visszatorló észrevételeket tenni az irodalom általános érdekében. — Budán egy molnár, megúván életét, az irgalmas barátokhoz ment s erét megnyitatta, miután karját beköték, egyenesen a császárfürdőbe siet, a kötet lépé, s még másik karján is megnyitá ereit és meghalt. Ily eset több történt már furdóinkben, és igen sajnós, hogy ez ellen semmi óvó rendszabályt nem lehet foganatosítani. — A budai város-hajduk is megkapták már magyarszabásu sujtásos egyenruhájokat, melly szorosan testhez simul; ezentul tehát drágaság nélkül is szűkebben fognak élni. — Már említtük, hogy fővárosinkban a hegyi forrásvizet meghamisítják, most — beállván a tavasz — más iparüzésre figyelmeztetjük az illetőket. Tudjuk mindnyájan, hogy szép hazánk különösen gazdag mindenemű érczes vizekben, elannyira, hogy az egy carlsbadi vizet kivéven, minden egyéb külföldi gyógyforrás ellenében oly hazait állíthatunk föl, melly az idegent hatásban többnyire még túlhaladja. Szükséges-e tehát nálunk ily hazai gyógyvizeket utánozni? Bizonyára nem, s ez mégis megtörténik, még pedig nagyban, gyárszerűleg. Örömet elhiszünk, hogy ezen utánozott gyógyvizek nem ártalmasok, de azt nem hiszünk, hogy oly kitűnő gyógyhatással birjanak, mint az eredeti források, mert egy pár ily utánozott gyógyvizet magunk is megkísértettünk, és meggyőződünk, hogy hatásukat az eredetiekhez nem is hasonlíthatni. Ily utánzásokkal tehát valódi gyógyvizeink hitelét rontják, mi annál boszantóbb, mivel az utánzókat eredetiek gyanánt és szintolly magos áron adják a boltokban. E visszaélést nem ártana megszüntetni, vagy legalább korlátozni. — A Himfylantra szépen gyűlnek a hölgyvilág adakozásai, s a

gyetlenegy tapasztalt, művelt férfiun vizsgálja meg a beadandó színműveket; ennek adjanak bizonyos száztólit a 2d. 3d. stb. előadásból, hogy ezen anyagi inger alatt kényszerítve legyen, minel pártatlanabban járni el hivatásában; mindenek előtt ezen igazságokat kössék szívére: „a költszethen párt nincs, nem is lehet! Nem lehet conservatív vagy ellenzek dramaticus; hanem a dramairók csak egyfelek, olyanok

lyek a nemzeti színpad méltóságával meg nem fertek. Ez oly elvek szerint mérte a művészetet, minőket iteletképtelen mükedvelőktől is alig várnánk. A theatre coup bálványának sok talán igen derék darabot feloldozott; és így a színpad körülhellen Minotauruszát játszá, elnyelve nem egy talentomot; — ideje volna, hogy valamelly Theseus munkájához lasson, s benünk ezt a jó darabokat elnyelő szörnyőt megszbabditson. Ezen választmány egységét hozott be a szellem országába; legtöbbször pártzenvedélylyel fogott munkájához; többször aludt — mintsem hű őrt volna a művészet csarnokajtájánál, hova az idegent csak akkor bocsátá be, ha ez a titkos, vérbírói jelszó kimondani tudá, s mindazt eljeszté, ki lett legyen bármilly becsületes, e jelszót nem ismeré. Szánandó kapacitások ilték és szavaztak a tanácsban; színészek ezer szenvedély és tekintet járszalagára beközottak; fiatal dramairók, kik saját munkáik után itelve mások fölött palczát törték, ha ezek valami jobbat teremtenek! — Igen, ily kezekben szunyadt, vagy inkább szenvedett, hervadt dramai költszetünk. Hány választmányi tag nem volna kénytelen elpirulni, ha a dramaköltszet első elveit megkérdének tőle, ha izlését, kritikai ismereteit, tapasztalatait közelebbi vizsgálat alá vennék!... No de nem leszünk ily kíméletlenek. — Remélük, hogy névszerint ez egyben komoly reform fog eszközöltetni, mert mit használ minden javítás, mit használna maga a rend helyreállítás is, administratio, rendezés, próbák és ezer más apróságok körül, mellyek egy színházal léteznek, ha a színpad lelke, szíleme, szíve, vére — az életadó oly oly választmány kezében kioldódnék, mint — mondjuk ki: az istenben boldogult — dramabíró! választmány volt!..

Egyetlenegy tapasztalt, művelt férfiun vizsgálja meg a beadandó színműveket; ennek adjanak bizonyos száztólit a 2d. 3d. stb. előadásból, hogy ezen anyagi inger alatt kényszerítve legyen, minel pártatlanabban járni el hivatásában; mindenek előtt ezen igazságokat kössék szívére: „a költszethen párt nincs, nem is lehet! Nem lehet conservatív vagy ellenzek dramaticus; hanem a dramairók csak egyfelek, olyanok

bevezetett összegek már is annyira növekedtek, hogy a teljes sikerülés fölött többé nem kétkedhetni. Ez év folytatában Kisfaludy Sándor összes munkái diszkiadásban fognak megjelenni, mi talán ismét némi élénkségre ébresztendi a magyar olvasóközönséget, mely most igen mély álomra szenderült, mert például legnépszerűbb írónk egyikének legújabb szépirodalmi munkájából ötven példányt küldött egy pesti könyv-árús a legmagyarabb városba, Debreczenbe, és ugyan hány kelt el? Három példány, a többi negyvenhetet visszaküldötték! Ez aztán igen szomorú és csüggesztő hatása leend, ha nem fog valakinek mielőbb ismét sikerülni új olvasási vágyat ébresztetni a nagyérdemű magyar közönségben. — Két helybeli lap három napig nem bántotta egymást, mi csak azáltal lön lehetővé, hogy ezen idő alatt a husvétü ünnepek miatt nem jelenhettek meg. — Marasztóni nagyszerű rajzintézetben folyvást legpéldásb buzgalom és rend uralkodik, annál sajnósb tehát, hogy a tanítványok száma még csak alig birt negyvenre szaporodni, 's ezek közül huszonkilencz díj nélkül nyer oktatást. Hatályosan ajánljuk a közönség figyelmébe ez intézetet, melyben aránylag igen olcsó díjért a művészetek legszebbikében emelkedhetnek mindazok, kik erre tehetséggel áldottak meg, kevésbbé szerencsések pedig legalább annyit tehetnek sajátukká, hogy magokat rajzossal mulathatják. Valóban nem győzzük csodálni e hanyagságot, miután mindennemű gyűléseinkben sokszor alkalmunk vala láthatni, hogy tisztelt hazánkfiaink majd mindnyájan szenvedélyes rajzolók, és gyűlés alatt lovakat, tyukembereket, kutyaféjű sárkányokat és mindenféle más szörnyeket rajzoltak, és pedig mily szörnyű rosszul! Lám, ha rajzolni tudnának, ugy legalább csinosabb alakokat tehetnének papírra gyűlésük alatt, és azért még egyszer ajánljuk a derék Marasztóni jeles intézetébe nagy közönség méltányoló figyelmébe. — Budán egy asszony el akará férjét szoktatni a kávéházba járástól, de erre nem legjobb eszközt választá. A férj ugyanis múlt pénteken este tíz órakor haza térvén, asztalán illy cédulát talált nejétől: „Korhelyiségedet már tovább nem tűrhetem; midőn e sorokat olvasod, akkor testemet már távol fogják magokkal ragadni a Duna hullámai. Elj, boldogul, ha lelkiismereted engedi!” A férj alkalmasint értesülve volt a cselről, mert egyszerűen sohajtott, szeméit megtörte, kalapját ismét fölveté és hangosan szólá: „E szerint nem háhathat itthon, mert feleségem lelke kísérteni találna!” E szók után az ajtó felé indult, de nem mehet ki, mert neje előrohant a kályha mellől és kibékültek. —

MAGYAR TUDÓS TÁRSASÁG. Emlékezethe hozatik, hogy a XVIII. század nagygyűlése által 1846-ban kitűzött ezen törvényi jutalomtételre: „Adassanak elő az ügyvédeknek a bírák és felek iránti viszonyaikban mutatkozó hiányok, melyek az igazság-kiszolgáltatást nálunk nehezítik, 's egyszersmind azon mód, mikép kelljen e viszonyokat legjobban elrendezni 's az ügyvédi kart a tekintélyt azon fokára emelni, hogy nemes feladásának kellőképp megfelelhessen.” A pályamunkák beküldésének határnapja folyó évi június harminczadik; midőn azt, az író nevét rejtő pecsétes levélre hivatkozó jelével, alulírt veszi által. A beküldött másolat, mely ki nem adatás esetében is az academia levéltárában marad, a nélkül hogy szerző a munka sajtósági jogát elvesztene, idegen kézzel és tisztán írva, lapozva és köté küldessék: különben az illy pályáit visszautasítandó levén, mint az egygyel a mai ülésben is történt. Ha a jelzés levél felbontása után kiteszenék, hogy a munka saját kezírása a szerzőnek, ez a jutalomtól elesik. A jutalomra vagy tiszteletj mellett nyomtatásra méltóknak ítélendő pályamunkák szerzőinek szabadságukban áll a jutalom; és ez entúl nem ívszámra hanem általában megszabandó tiszteletdíj (mellékjutalom) kivétele után, munkáikkal mint tulajdonokkal a tetszésök szerint rendelkezni. Költ Pesten, a m. t. társ. kisgyűléséből ápril 11-én 1847. — Dr. Schedel Ferencz, titkok.

Modori evang. papavátás. A Prot. Egyh. lap tudósítása szerint értesítve van a közönség, hogy a modori evang. egyház tiszt. Stúr Károly urat papjának megválasztá; értesítve van egyszersmind arról, mikép köszönt be a választott S. K. ur a modori egyházban. Mi a hírlapok után a közönség elibe bocsátva van, úgy hiszem, a felett mindenki fel van jogosítva itélni, és ha tetszik, hozzá is szólni. Tiszt. Stúr K. ur beköszönő beszéde sokkal szembeszökőbb, semhogy a közönség figyelmét kikerülhetne volna, és rá is részint mint evangélikusra és papra, részint mint a magyar haza egyik polgárára sokkal kellemetlenebbül hatott, semhogy szó nélkül hagyjam; megengedi tehát t. S. K. ur, hogy a mit ön nyilvánosan nyilatkozott, ahoz én itt, mint a közvéleménynek egyik tagja, mely egyedül csak a nyilvánosság után él, néhány szót tegyek hozzá. Az ingerültséget és az elfogultságot szavaim lelkébe nem ihletem; igazat akarok szólni és szeretettel.

Az említett Prot. Egyh. lap szerint beköszönő beszédének első részében arról szólott tiszdsőség: hogy „tót pap lévén, a tót nemzetiséget fogja hirdetni!” Én azt itt nem felegetem, honnan tudhatta ezt bebizonyítani, és micsoda lelki épülést adhatott az üdvösségre hallgatónak e thesis fejtegetéséből; hanem arra figyelmeztetem, hogy tiszdsőség nem „tót” — a mint hiszi — hanem „evangélikus keresztény pap;” — ezt pedig azért mondom, mert én tót vallást, tót egyházat e nagy világon nem ismerem — no de ugy van! — hanem evang. keresztény vallás és egyház, melynek tót nyelvet beszélő hívei vannak, ez igen, e hazában is létezik 's létezését a magyar nemzet alkotmányának sarkalatos törvénye garantirozza. És ezen evang. keresztény egyház, mely Magyarhonban fenáll, egyedül Jézus evangéliumán alapul, innen evangélikusnak mondatik; és mi papok ezen evangélium hirdetésére hivatva vagyunk, 's gondolom, hogy

a modori evang. egyházi gyülekezet is ezen evangélium hirdetésére végett választotta meg, 's ennek folytatában kívánja, hogy tiszdsőség egyedül ezen jézusi evangéliumot hirdesse neki; 's ezért, hiheti tiszdsőség, hogy minden igaz evangélikus ember, csak megilletődve értesülhetett arról, hogy ön jézusi evangélium helyett a tót nemzetiséget akarja hirdetni az egyházban! Ne vegye nekem rossz néven, a mit mondanok: ha én modori evang. egyház vagyok — 's ön nevetve örül, hogy nem vagyok az — akkor én e beszéde elmondása után azt mondtam volna tiszdsőségnek: „minthogy mi tiszdségben jézusi evangélium hirdetőjét kerestük, de tiszdsőség nem azon jézusi evangéliumot, mely által mi az üdvösségre épülni ohajtozunk, hanem a tót nemzetiséget akarja hirdetni köztünk: tehát mi, mint kik egészen különböző czélokot keresünk, együtt nem mehetünk, azért el kell válnunk; tiszdsőség keressen tót nemzetiség hirdetését hallgatni kívánó publicumot, mi pedig Krisztus evangéliumát hirdetni tudó és akaró papot.” Nem máskint, csak így lehet szólnia a modori evang. egyháznak. Ezek szerint a tót nemzetiség hirdetésé evang. papi hivatalának körébe sehogyszem tartozik, legkevésbbé pedig templomi funkciói közé; ez legfeljebb privát ügye lehet, melyet az egyházi szószékre vinni botlás contra prudentiam pastorem. De tiszdsőség jól tudja, a nyelvviwa mily veszedelmes rázkodásba hozta evang. egyházunkat, és csak örvendünk kell, hogy e láz elhagyott; és mégis tiszdsőség a remissentiák ingerlékeny mezejére visszazál és a behéget sebeket felszaggatni akarja. Ne bántuk a halottakat; családi körben bármily nyelvet használunk is, az ellen nem szól senki, hanem e hazában a magyar nemzetiség ellenében, melyet a király, a haza, a törvény egyedül országosnak tisztel, vall és ismer, más nemzetiséget akarni felállítani, és e más nemzetiséget plane a szószékéről a vallás szentséges nimbusában beburkolva adni a népek: ez, t. collega ur! nézetem szerint nem egyéb, mint egy hazának fiait közt visszavonás konkolját elhúzni, az országos törvénynek legázolására izgatni, a magyar alkotmánytól, mely királyi trónunkat, országunkat, és evangélikai egyházunkat is fen tartja és védi, a népet félrevezetni, honfűtársainkat hazánktól elidegeníteni, keblünkben kigyógyt nevelni. Balul ne értsen; én nem azt mondom, hogy a tót nyelvet megtagadja, annak literaturáját ne kedvelje, ez távol van tőlem; hanem csak azt állítom, hogy e hazában — intra fines hujus periculi regni nostri Hungariae partiumque eidem adnexarum — a magyar nemzetiség terjedése és kifejlésének elibe bármily néven nevezendő törekvessel is gátot vetni nem lehet a nélkül, hogy azáltal az országos törvény iránti tiszteletlenségnek, a haza iránti hálátlanságnak árnyékát magunkra vonnók, és ezen árnyék annál sötétebb 's iszonyatosb leend, ha a szószékéről predikáljuk, a mint épen tiszdsőség készül *). Ennek véremmé vált azon meggyőződés, hogy szívünk minden vágya, lelkünk minden gondolata, nyelvünknek minden szava, életünknek minden mozzanása és tette oda legyen irányozva, hogy e magyar haza, melynek mi született tótok is fia vagyunk, általunk is, a mi hozzájárulásunk által hirben, boldogságban 's dicsőségben emelkedjék, a mi nézetem szerint csak ugy elérhető, ha érzésben, tettben magyarok leszünk; hiszen e tekintetből maga az ország és felségés urunk királyunk mit fogadtak el a legáldottabb eszközül? A magyar nemzetiséget; és tiszdsőség ez ellen akar törni, még pedig evang. papi hivatalának nevében; avagy ön újtestamentumában nincsen megírva Rom. XIII. 1—6; nem annyit tesz-e ez, mint a hazát és királyt megtámadni? Lásza tiszt. collega ur, csak ugy lehet megkutatnunk egyházunkat és édes magunkat is, ha szerencsétlen példáját követnők. Én azt tartom: a templomnak politikai szagu beszédek a pap ne tartson; „térjete meg; keressétek az istennek országát,” ez azon sark, mely körül a pap tendenciája forogjon. Az egyházat nemzetiség propagandájává tenni, annyit mint a szerepeket elcsereelni; azért is, ha tiszdsőség e magyar haza ellen, melynek szinte egyik fia, ellenséges indulatokat éleszteni 's terjeszteni akar, ám tegye, ha istenétől 's lelkétől teheti, válasszon más expedienst; de az evangélikus szószéket ilyen bünnel meg ne fertőztessék, mert én — minden tisztelet mellett, melyel tiszdsőség iránt vagyok — „Jézusnak példáját követve első leszek, ki köteletől ostort fonva, igyekezni fogok, hogy a szószékre elállhassam utját; és ha szabad tiszdsőséghez kéresemet intézsem, ez abból áll, hogy illyen izgató, a hazafiak közti egyetértésnek áldott viszonyait szétszaggató, az evangélikus szószéknek méltóságát, a templomnak szentségét, a hívek áhitatosságát botrányoztató, egyházunk jó hírét, papságunk becsülését gázoló beszédek tartásával hagyjon fel. Az országgyűlés maholnap összeáll, nekünk evangélikusoknak szükségünk van sympathiájára; ámde nem tartszjuk-e el magunktól, ha a magyar nemzetiség, az országgyűlésnek ezen egyetlenegy palladiuma ellen, ellenségeskedő törekvést predikálnak papjaink, mint épen t. collega ur készül? Barátkozzék meg t. collega ur azon magasztos eszmével, mely a szép szíveknek oly szent és dicső, és mely hirdeti mindnyájunknak: „szeresd magyar hazádat és a magyar nemzetet teljes szivedből és teljes lelkedből;” és akkor érdeme lesz annak létesítésében, a mit Stephani tiszt. ársunk mond: „Die Zeit ist schon nicht mehr ferne, wo wir uns alle, als eine grosse Nation brüderlich umarmen werden.“ *)

Beszéde második pontjában kijelenti, hogy az uniót azért, mert lutheranus pap, nem pártolja; motívumait nem tudom, hanem az, melyet itt kijelentett, még nem elégséges. Amint az unioak ügye intonálva van, tisztelettel legyen mondva, én sem pártolhatom, mert abból egy szörnyű disunio támadand. Ott a példa Poroszthonban, okulhatunk rajta mindnyájan. Csekély véleményem szerint sem conventek, sem zsinatok, sem választmányi küldöttségek uniót létre nem hozhatnak, hanem a theologiai tanok studiuma, kivált az exegesis mély aknáiban keresendő rendithetlen alapköve. És ha azt akarjuk elérni, emeljünk theologiai literaturát, és ha theologiai literaturát létesíteni akarunk, arra legáldottabb sikerrel vezetend minket, „a protestans könyveket kiadó egylet;” melyet én három év előtt a Prot. Egy. lapban javasoltam, de javaslatomhoz sem mlgos főfelügyelő ur — ki különben a hírlapokban sokszor egyről másról szól — sem püspök urak, sem senki egy szót sem szólt, holott bizony nemcsak szólni, de tenni is kellene mellette. Az uniót tehát, a mint szörnyegre van hozva nálunk, pártolnom nem lehet, magát az eszmét pedig lelkemben ápolom, és gondosan őrzöm. J e s z e n s z k y László k. m., vásárhelyi evang. pap.

KÜLFÖLD.

NAGYBRITANNIA. A M. Post udvari lap szerint Victoria királyné (hatodik) érdekes állapota jövő augusztus valamelyik napjáig fog tartani.

Mart. 24-ke mind a három királyságban, a titkos tanács rendeleténél fogva szigorú böjt és imádságnap volt a jelen szük idők miatt; a királyi család, valamint a parlamentházak külön külön egyházakban voltak az istentiszteleten; Londonban minden bolt, mint sátoros ünnepen, csukva volt és egész Nagybritannia ajatloskodott. A hírlapok telve voltak a rendszabály theologiai fészeteivel; némely lapok (M. Chronicle, Examiner 'stb.) keserűen keltek ki ellene, mint a protestantizmus szellemébe ütköző ellen, 's nevelésnek találták, hogy a hirdetés büntetéssel fenyegeté azokat, kik a böjttől meg nem tartandják.

A Times egy iratot bocsát közre, melyet számos angolok intéztek a canterburyi érsekhez, e böjt nap ellen panaszkodva és tiltakozva. Az ő vallási meggyőződésük az, hogy az idej drágaságát az isten ő szent felsége büntetésül küldötte a nemzetre, mivel az irlandi katolikusok jogait 1829-ben kitágította, 's ennek erősítéséül azt hozták fel, hogy lám, a burgonyavész is nyomban a maynoothi collegium megadományzására következett. E jámborok a fenyegetés daczára is aligha böjtöltek szerdán, mart. 24-ken.

Az alsóházban mart. 22. a kormány hadseregi billjének másodszeri olvasása volt napirenden. E bill által a katonák szolgálata-ideje fog megrövidítetni. A hadi statisztikának kifejtette a bill rendszabályait. Az eddigi holtigatosok beállítás helyébe a gyalogságnál 10, a többi fegyvernemeknél 12 évi beállítás lépend, mely időnek lefolyta után a katonák további 10 's illetőleg 12 évre szerződhetnek, 's ezután, vagy ha a garnison-századokban meg további 22 (huszonkét) évig tesznek szolgálatot, számot tarthatnak nyugdíjra. A titkoknak a ház hajlandóságába ajánlotta tervét, melyből a hadsereg tetemes erkölcsi javulását reményli. Hosszabb vitá után, melyben kizárólag csak a ház katonai-tagjai vettek részt, a bill szavazás nélkül másodszeri olvasás alá bocsátott. Ezek után a ház választmányilag tárgyalta az ir szegénységi billt, 's e tárgyalást 23-kán is folytatta, mely ülésben a bill 10-dik szakasza körül az adózási kerületek határait illetőleg, élénk vita volt, 's két módosítvány szavazás által félrevertettek.

Mart. 26-kán az ir szegények iránti gondoskodásban tetemes változások tettek. A status-költségen folytatott közmunkáktól a munkások ötöd része elbocsátott, hogy a föld műveléséhez lássanak. Ez által több mint 140,000 ember vesztette el kenyérkeresetét. A mart. 23-ai Times Irland állapotát legelőtebb színekben festi. „Szükség egy hónapban legalább egyszer” ugymond, „ismételni a gyenge emlékező tehetségűeknek, mikép Irlandban csak két ros közöl lehet választani. Egy egész nemzetet kell gyökeresen átalakítani, egy nemzetet, mely emlékezetet felülhaladó idők óta tepsed rendtelenség és nyomorban. Sőt a mi több, az ottani földesurak természetét is át kell változtatnunk, kik, kevés kivétellel, rágódtak az ottani népen, és nyereszkekdek azon bajokon, melyeket orvosolni hivaták. Javításokat kell tennünk a föld legszerecsételebb, legnyomorubb, legvézérheltebb, legnyomottabb népében; oly bonyolodottak a bajok, hogy ugyszólván, csupán bokrosságukban rejlik az utolsó reményforrás. Azt mondják nekünk, hogy az irlandiak jelleme állapotukból ered. A legközségesebb ész is arra int bennünket, hogy tekintve az ir történetét, csak szerény eredményeket várjunk fáradozásaink után. Nem vagyunk mi annyival bölcsőbbek apáinknál, hogy 5 év alatt véghez vigyük azt, mit apáink 5 század alatt nem bírtak véghez vinni. Mindössze is csak egy kis lépést várhatunk a javítások pályáján. Elégedjünk meg, ha Irlandot a halálvölgyén keresztül viszzük, 's azon pontra tesszük ki, hol ennelölte állott. Az új szegénységi törvényről ne várjunk csodákat. Mindön sántának mankót nyujtunk, ne várjuk tőle, hogy az éplábuval pályát fusson. Bár mily szomorú legyen, nem fojthatjuk el azon aggodalmunkat, hogy a kormány e rendszabálya legfeljebb a baj további harapozását fogja megakadályozni. Meg kellend elégedve lennünk, ha a baj nem lesz nagyobb Irlandban. Jelenleg az ir népesség fele nyugdíjra húz a statusról. Ez egész néptömeg élelmi forrása eltűnt; egy nővény forradalom (a burgonyavész) sodorta el. Száz meg száz

*) Értetik, hogy elvünkhez híven, a megtámadott felnek, viszonzásra lapunkat nyitva tartjuk. — Szerk.

ezeren a tokat, 's nemzeté hülésé, illy súlyos beteghez péseket meg a re talán a r nem teh lom, igen landnak,

FRA tási refor és a sajti riumnak martius 2 szavazatt rozatott eggedül mos szón lapotát, s lálom kor találok. I szüksége met, me ványt csa pasztalan szükség nak, nem sem. Az séretek t ségei, ez sek, szül választási volna, m csudálkoz ban fenál sőt magá 's az új tá dett; 183 tál megm totta; ez vívott a re fejtelenség tál. Hol v kat állott megváltoz kinyve a t Minden va a választó Francziao sáni, maj sítai jog ol delmezni sz (szélen). S nyek, há politikai j választási társaság minden ez ben valán törvény el a számba pesség tul zonyos soo birtokra al ságtól, és sasági ren volt politik radalom v lasztást e sokáig kiso adó, a ga séges és szétválasz pályát, m elszigetelt nia a válas hogy az eg embereket nélfogva a kat az or a valóság va, minde Ez a francz kai képebb mindenkor gát. Kérde két elvet igiton, me képebbéget neki minde nagy válto képebbéget bizonyos v értelmess sasági ren világosodo lálán tiszl oszlozom, átengedjék dalom az o

ezeren a status adományán élnek. Tagadjátok meg alamizsnátokat, s végök van. Szóval: Angliának koldusok seregével, nemzetével van dolga. Mit tegyünk e tárgygyal? A baj enyhülésénél többet nem remélhetünk. Ha a jövő évben ugyanily súlyos marad ez, mit fogunk elhárítására tenni? Súlyos beteghez hívja ik orvos, s az első pillanatra látja, mily előlépéseket tett már a kegyetlen kör. Felszóitva, nem tagadhatja meg a recipét. Másnap reggel a beteg nincsen jobban. Oka talán a rendelt orvososság? Bizonyára nem. Az orvos csodát nem tehetett. Tehát a beteget elhagyja, a mint lelé. Fájdalom, igen valószínű, hogy 1848ban a dolgok éppen úgy állandnak, mint állnak 1847ben.

FRANCZIAORSZÁG. A Duvergier de Hauranne választási reformot illető indítványa körüli vita, mely a kamarát és a sajtót több napokon oly élénken foglalta el, a ministeriumnak lényes diadalával végződött. A követkamarában mártius 26-án az indítványa tárgyalás alá nem vétele 252 szavazattal 154 ellen, tehát 98 ministeri többséggel határozatot adott. E csatát Guizot ur beszéde döntötte el, ki is egyedül bocsátkozott mélyebben a kérdés lényegébe a számos szónokok közt. „Ha társaságunkat, ugymond, annak állapotát, szükségét, ha a socialis tényeket tekintem, nem találom komolyan az indítványt, mert arra komoly okot nem talállok. Nem talállok valóságos és fontos érdekeket, melyek szükségessé tennék, nem meggyőződést és nyilvános érzelmet, mely kivánná. Hiába nézem magam körül, az indítványt csak pártgépnek, csak képzeltetésnek tartom. Igen nagy baj, ha ilyen kérdések valóságos szükség nélkül idézettek elő. Nem használ ez az országunk, nem intézeteinek és politikai erkölcsének, de semmit sem. Az élő társaság nem arra való, hogy e teremben kísérletek tárgya legyen. A társaság igazi és sürgetős szükség, ezek a mi feladataink. Ha mégis tételnék ily kérdések, szükség, hogy nagyságukat elismerjük. Ha a jelen választási rendszer élő lény, érző és nyilatkozható személy volna, mely a kamarában szót emelhetne, teljes joga lenne csudálkozásra és panaszra. Harmincz éve hogy alapvetésben fenáll, 1817-től 1830ig tusában állott a pártszellemmel, sőt magával a hatalommal, mely azt az absolutismus javára s az új társaságok és jogainak kárára meghamisítani törekedett; 1830ban diadalmaskodott, Franciaországot és a chartát megmentette, egyszersmind új alapra állott s azt kitárgyaltta; ezóta pedig folytonosan és ismét győzedelmeskedve vívott a rendtelenség szellemével, a forradalmi viharral és a fejtelenséggel, ismét megmentve Franciaországot és a chartát. Hol van választási rendszer, mely oly kemény próbákat állított volna ki? Mégis azt kívánják, hogy elitéljük, hogy megváltoztassuk. Nem hálátlanság ez? Azonban nem is tekintve a tényeket, alapelvei is mind kiállnak minden próbát. Minden választási törvény kettőre vonatkozik: kik legyenek a választók, és hogyan történjen a választás? 1789-től 1817-ig Franciaország az általános választás elvét majd foganatosítani, majd eltávolítani iparkodott: mert az általános szavazási jog oly képtelenség, hogy azt egész terjedelmében védelmezni senki, de senki nem bátorodik (ellenmondás a bal szélen). Soha nem jöved el a nap, melyen az emberi lénynek, bárkik legyenek azok, valamennyien hivatalosan lesnek politikai jogokat gyakorolni. Mindamellett 1789-től 1817-ig a választási törvényhozás folytonosan a választási jognak a társaság legnépesebb rétegeibe iktatására való irányozva, minden ez időszakban hozott választási törvények e szellemben valának szerkesztve. 1817ben bátorodék a választási törvény először ez elvet megtagadni, a választás jogát nem a számba tenni és azt hirdetni, hogy e jog a politikai képesség tulajdona. A törvény egyszersmind e képességet bizonyos socialis állásba helyezte, s ezt az ipari vagy földbirtokra alapította. Ekép a politikai hatalom elvéteztet a sokaságtól, és azon magas és szilárd régiókba tételt, hol a társasági rend nagy érdekeinek valódi felfogása lakik. Ez több volt politikai eszmék és intézetek reformjánál, ez üdvös forradalom volt. Másrészt ugyanazon törvény a közvetlen választást egyedül okserü, a választókat és választottakat egyedül összekötő választásul állítá fel. Sőt mi több, miután sokáig kísérték meg, a választókat a szám, a népesség, az adó, a gazdagság bizonyos tekinteteivel, bizonyos mesterséges és önkényes osztályozásokkal majd egyesíteni, majd szétválasztani, a választási rendszer elhagyta e tévedező pályát, megemlékezve, hogy a választásnak nem valamely elszigetelt tételnek kell lenni, hanem összeköttetésbe hozatnia a választók egész életével és szokott viszonyaikkal, és hogy az együttélő, egymást ismerő közös viszonyokkal bíró embereket, a választás ügyében is egyesíteni kell. Ennélfogva a természetes választó-csoportokat, amint azokat az ország felosztása, az érdekek választó rokonsága, a valóságos és gyakorlati körülmények nyújták, elfogadva, minden természetes csoporttól kívánt egyegy követet. Ez a francia választó-rendszer lényegesen két elve: a politikai képesség, és a természetes választó-csoportok, s ezek mindenkor szentesíték és megalapíták a képviselőlet valódiságát. Kérdem már: nem gyengíti-e inkább, mint erősíti e két elvet Duvergier de Hauranne ur indítványa? Gyengíti igenis, mert a politikai képesség helyébe, a tisztán értelmi képességet teszi, s a hol ezt feltalálja, választási jogot ad neki minden további tekintet nélkül socialis helyzetére. Ez nagy változtatás, nagy tévedés. Politikai és tisztán értelmi képesség közt nagy a különbség. Midőn a politikai képesség bizonyos vagyonhoz köttetett, feltételezt ugyan, hogy itt az értelmiség is feltalálható, de nem az általános, hanem a társasági rend igazi és lényeges érdekei iránt helyzete által felvilágosított értelmiség. Az értelmiségnek és érdemeinek korlátlan tisztelete becsületére válik a kornak, én e tiszteletben osztozom, de nem szeretném, hogy annak magunkat vakon átengedjük, most kevesebb, mint bármikor. Tulságos bizodalom az emberi belátáshoz, emberi büszkeség, értelmi büsz-

keség, ezek korunk betegségei, ezek tévedései és bajainak legnagyobb okai. Szükség, hogy az értelmiséget a socialis helyzet folytonosan oktassa, fékezze, felvilágosítsa és vezesse. Az értelmiséget úgy mint a nemességet bizonyos próbák alá kell vetni, s tőle becsületességének s a társasági rend nagy elveit való hű ragaszkodásának bizonyos biztosítékait megkívánni. A választási rendszer első elvét, a politikai képesség elvét nem törli ugyan el az indítvány, de elgyengíti s eltorzítja. Mert az állandó és elmellőzhetlen választók mellé ideiglenes és feltételes választók tétetnek s at. Beszédének további része felelet volt az ellenzéknek örök vádaira a megvesztegetés iránt, melyeket a minister a befolyások visszaélésének nevével nevezett. „E visszaélés megvan minden szabad országban, s még sokkal nagyobb mértékben Angliában és az egyesült státusokban, mint Franciaországban. Ha a választásoknál helytelenségek történnek, itt a kamara, hogy azokat megvizsgálja, ha szükség megsemmisítése, és törvényes vizsgálatokat rendeljen: de általában véve a francia választások az egész világon legtisztábbak. Látjuk ezt az eredményből is. Az országban, annak középpontjában úgy, mint vidékein munkás szabadságok léteznek, léteznek egy ellenzék, mely magát az ország minden nagyélkü eszméinek, nagyszerű reményeinek, erkölcsi érdekeinek birtokában lenni érezi. A restauratio alatt a kormány egészen más befolyási eszközökkel bírt, jelesen a helyhatóságok kinevezése által, melyek most többnyire választottak. A kia politikai szellem elgyengüléséről beszél, balul fogja fel azt. A politikai szellem több alakban nyilvánul, mint sokan gondolják. A forradalom első évében a politikai szellem Franciaország socialis rendének, jogai és intézeteinek megszerzése iránti buzgalomban, a restauratio alatt a kivívott jogok megvédése iránti buzgalomban nyilvánult, mai nap pedig, midőn semmi megvédni való nincs, midőn a kormány ösztönén akar haladni (felkiáltások a baloldalon) kormányzásban részvevő törekvésben nyilvánosodik. A közszellem kevesebbé zajos ugyan, de elbágyadvá nincs. Sok okos ember mondja ugyan, hogy 1830 óta számos igen gyors lépés, véghetetlen reformok történtek, s hogy már tanácsos volna kissé megállapodni. Ez azonban nem szándéka a kormánynak, sőt ezentul is haladni kíván a javítások mezején, mire a conservatív politika egyedül képes, valamint hogy egyedül vala képes a rendet és békét fenntartani. Nagy kérdések fognak nemsokára szőnyegre kerülni, a közközlés tárgy, egy rendszabály a börtönrendszer, egy a gyarmatügy, egy a szabad kereskedés és védelmszervezés tárgyában kevés napok alatt előterjesztetni fognak. A haladás első feltétele, hogy nescsak változtassunk, vagy éppen rontsunk, hanem valóban javítsunk; a második, hogy szükséges, és ez közönségesen elismerve legyen. Épen a szabadság irányában kötelessége a kormánynak lassan és megfontolva haladni, és semmit el nem fogadni, mint azt, mi az ország érzelmeiből áthatott, s minek szüksége az elmének legalább legnagyobb részét áthatotta. Végre a minister megintette az ifjú conservatívokat, ne eszelekedjenek, mielőtt magokat tájékoznák, és a kormányt kismernék. Egyébiránt tetszésükre bízza, új középpártot alakítani, mi által azonban sem az országunk használati, sem tekintélyökben nyerni nem fognak. Végítétele a választó törvényről az volt, hogy azt tökéletesnek és változhatatlannak nem tartja ugyan, s jövődombeni reformját sem kizárni, sem magát annak megletélére kötelezni nem akarja, de azt a jelen körülmények közt félreveti. E beszéd hatását Berryer megsemmisíténi nem bírta. A gyülekezet oly mozgalomban volt, hogy sokáig szóhoz nem juthatott, vagy legalább nem értették. Egyre figyelmeztette a kamarát, mondván: „Tekintetek magatok körül! Mi az, mi a francia társaságunk a nyilvános jogokból kizárt osztályainak pezg? Az emberi nem története az; mert fokról fokra alább szállunk. A magasságok lassankint eltűnnek. A polgári rend, a közép osztály az első helyet vitta ki, övé a tulajdonság, ő uralkodik. De annál inkább szorongatják az alsó osztályok által, melyek részökről az értelmiséggel egyiránt emelkednek, és napról napra érzik jogukat, a közigazgatásba befolyhatni. Hígyétek, intésemet ösztönén teszem. — Maga az indítványozó célját szem elől nem tévesztini, és indítványát alkalmasabb időben tenni fogadta.

SPANYOLORSZÁG. Igen világos, mond egy madridi levelező, miért kívánják a ministerek Serrano tábornokot innen eltávolítani; ezt itt mindenki jól tudja, de a nyilvános tudósítónak e részben hallgatni kell. Az egyik részen a királyné és Serrano emberei állnak, a másikon a király s mindazok, kik e hatalmas zűzavarból kivetkezni utat keresnek, de bátorság nélkül az egyedüli eszközhöz nyulni. A királyné egyedüli támasza Serranonak. Ez a moderadokkal már régen meghasonlott, a progressisták pedig gyűlölik őt, mióta Espartero elűzetésére jelt adott. Az angol követtel, ki mart. 12-dike óta Aranjuezben tartózkodik, Serrano barátságos viszonyban áll. Ebből látható, hogy a ministerek dolga Krisztina királyné eltávolítása után legkevesebb sem könnyebbült, és hogy beteljesedett azok gyanuja, kik azt vélték, hogy a férj megválasztása, melyet a királynénak megvakított politika adott, véghetetlen zavarok forrása leend.

A kormány mart. 14-ken a buza, kukorica, rozs, árpa, liszt, ris és burgonya kivételével a felszigettről és a baleari szigetektől eltiltotta, ellenben az idegen buza behozatalát azon esetre, ha a fanaga (1 veka) ára 70 realra (18 váltó forint) rugna, minden vám alól felmentette. A madridi ellenzék lapok mindennap ismétlik, hogy az országot éhség fenyegeti. A többi lapok szerint ellenben az országban elég gabona van, csak közlekedési eszközök hiányzanak.

A congressusban mart. 16-án az igazságügyi minister nyilvánította, hogy a kormányt II. Izabella trónjának ellenségei, és némely más veszélyek is fenyegetik. Tudnia kell tehát, mennyire számolhat a congressus bizalmára. Erre Martinez de la Rosa, Gonzalez Bravo, Donoso Cortes, s több tagok

következő határozatot indítványoztak: „A congressus nyilvánítja, hogy a jelen ministerium politikai elvei helyesletnek e kamara által, mely is azt gyamolítani fogja miadaddig, míg a korona bizalmának birtokában leend. — A Ros de Olano kérdé, mire való ez indítvány, s nem csúfolja-e azt meg a közvélemény? Talán a királynét akarják megijeszíteni? Ily határozatot csak egyenge ministerek használhatnak támaszul. Pidal ur akép nyilatkozék, hogy ő és barátai a ministerek elveit teljesen jóváhagyják. Madoz ellenzéköt mondott a progressisták nevében, s hogy a ministerek nyilván eljátszották a korona bizalmát, mert a királyné Pacheco urat magához hivatván, új ministerium alakításával bizta meg. A ministerek által kívánt határozatnak értelme nem egyéb, mint ez: „Tudja meg Spanyolország királynéja, hogy ha minket ministereket elbocsát, a cortest szétosztlatnia, s Mon és Pidal urakat újra hivatalos tanácsadóivá tennie kell. Ellenben a belügy minister azt állítja, hogy a ministerium birja a királyné bizodalomát, s magát a congressusról is biztosítani akarja. Cortina hasonló értelemben szólott mint Madoz, és bámulatát fejezte ki, hogy ugyanazok, kik a korona előjogai legbuzgóbb védőinek hirdetik magokat, most csupa pártszellemből kezdenek vitát oly kérdés felett, melynek felállítására épen amaz előjogokat csontkítja. A ministerium csak az előtte lelépeltnek folytatása levén, igen jól tudhatja, hogy a congressusban a többség mellette van. Mire való tehát e bizalmi szavazat? Nem lehet másképen, titkos czélnak kell mögötte lappangni. Végre Martinez de la Rosa kelt fel az indítvány pártolására, és azt fejtegette, miszerint a királynénak tudtára kell adni, hogy a ministerium fel van ruházva a congressus bizodalomával; annyival is inkább, mivel új cabinet alakítására egy személyt magához hivatott, s hogy a nemzetnek képviselői által legalább is annyi befolyást kell a közügyekre gyakorolnia, mint a koronának. Az igazságügyi minister még azt mondá, mikép neki és tisztársainak a királyné nem adta tudtokra, hogy valakit új cabinet alakításával megbízott volna. Végre az indítvány 144 szavazattal 60 ellen elfogadott. A Pacheco vezérelte puritanusok szavazás előtt hagyták el a termet.

A moderadok, mond ugyanazon levelező, megfoghatlan hibát követtek el. Tegnap egész leplezetlenségökben mutatkoztak, s elárulák magokat, mikép a trónnak tartozó tisztelget, melynek ők kiváltságos ügyvédei akarnak lenni, nem meggyőződésökben, hanem csak ajkaikon van, s azt mindannyiszor félre teszik, velahányszor uralkodási vágyukat kielégíteni akarják. Ha a királyné a fenfőgő erisiben Mon és Pidal urakat szólította volna fel új cabinet képezésére, akkor ezen urak és barátai, kik most a bizalmi szavazatot sürgették, felségsértőknek nyilvánították volna a ministereket. Egy év előtt Miraflores ministeriuma a congressus bizodalomának sokkal fényesebb bizonyítványában részesült, s akkor Mon és Pidal urak ellene szavaztak, s másnap a ministeri székeken ültek. Amde most a királyné oly férfiohoz fordult, ki a neki nyújtott hatalmat alkalmasint a progressistákra ruházná át. Ezt meg kellett akadályozni. Bevallott ellenségek nyújtottak kezét egymásnak, s a királyi akarat nyilvánítása elé a congressus pillanatnyi többségének zárvárját tolták. A mai Clamor publico ezt mondja: „Nem ükötünk meg abban, hogy azon emberek, kik a törvényeknek fölbe állottak, a nemzet képviselőinek jogait lábbal tapodták, a nemzetnek szakadatlanul zsarnokskodtak, végre azzal koronázás müvöket, hogy királynéjok ellen nyíltan fellázadnak. Azonkívül a moderadok magaviselete eszélytelen is, mert a királyné bennök csak alkalmatlan gyámokat látand, és hovatovább a progressistákhoz fog hajolni. A Serrano ellen hozott rendszabályok által a királyné mélyen megsértettnek érzi magát, s az általok szült hírek csak a spanyolok szívét fordítja el királynéjoktól. A fontos következmények nem fognak elmaradni. — Bresson gr. nyomatékos előterjesztéseket tett a királynénak elutazta előtt azon állás iránt, melybe őt jelen magaviselete teheti. Ezen intések ki nem hallgattak. Krisztina királyné még komolyabban intette leányát, minő sikerrel? onnan gyanítható, hogy Izabella buesu nélkül hagyta anyját elutazni. — Serrano még mart. 22-ken is bujkált Madridban.

AMERIKA. Ujyorki mart. 6-kaik tudósítások szerint a congressus ezidei gyűlése berekesztettet, miután előbb a bill azon 3 millió dollárról, mely az elnököt a mexikói háború bevezésére fogná felkészíteni, a congressusban elfogadott, még pedig a senatusban 29 szavazattal 24 ellen, a képviselők házában pedig 115-tel 82 ellen, s azon módosítványának, miszerint semmi, Mexikótól nyerendő tartományban rabzolgákat tartani szabad ne legyen, mindkét házbani félrevetése után. A bill felhatalmazza az elnököt e 3 millióval élni, bahogy azt a Mexikóval kötendő béke szükségessé tenné. A congressus azon billt is elfogadta, mely a kormányt a tíz új ezred tisztjeinek kinevezésére hatalmazza fel. E bill élénk vitát idézett elő a senatus és a képviselő ház közt, mely azzal végződött, hogy a képviselő ház javaslata, Polk elnököt a jelen mexikói expedicio fővezérének kinevezésére felhatalmazni, félrevetettett. Benton ezredes elindulásra készült Mexikóba, a 3 millió bill békealkudozások által foganatosítandó. A congressusban a tea és kávé megadóztatása, valamint az irlandi nyomorszenvedőknek szánt 500,000 dollárolí javaslat, miket a senatus már megszavazott volt, félrevetették. Az utóbbi 102 szavazattal 53 ellen. Ujyorkban az irlandiak számára 53,000 dollár gyűlt össze, s ez összegben Irlandba gabona küldetett, hol ingyen fog kiosztatni. A gabona ár az unio minden piaczaian csökken, mert a szárazföld belsejéből a hajózás megnyitásával a kikötőkben roppant gabonaszállítások vártak.

Gr. Dessowffy Emili vezérlete mellett szerkesztette
Széchenyi József.
(Szerkesztőségi szállás ur-utera Horváth-ház 540. sz. a. 1. em.)

Hivatalos tudósítások.

(325) **Birói árverés.** (1)
Folyó évi április hó 18kán délutáni órákban fog Solmár helységében váltói végrehajtás után bírói foglalás alá került rész jobbágy telek egy nagyobb kiterjedésű szőlő, lovak és egyéb gazdasági eszközök közárverés útján eladni; mire a venni szándékozók ezennel meghivatnak. — Kelt Pesten április 3dikán 1847.
Urbanovszky Justin végrehajtó szolgabíró.

(322) **Birói árverés.** (1, 2)
Abony városában, bíróság lefoglalt 30 holdból álló nemesi föld-birtok, 1847. évi ápril 14kén tartandó árverés útján el fog adatni.
Batta József végrehajtó szolgabíró.

(316) **C s ö d ü l e t.** (1, 3)
Az itteni nagyobb tanodánál második osztályu tanítói állomás megüresült.
Ezen állomással vagyon összekötve: 200 ft p. p. évi fizetés a kincstárból, 5 öl tűzifa, 12 poz. mérő buza és 20 ft p. lakásbeli bér gyanánt a társadástól.
Azok a kik ezen állomást elnyerni kívánják, a szükséges bizonyítványokkal ellátott kérelmeket, mellyben a szükséges képzettség mellett, a magyar nyelvnek és zenének alapos ösméretét bemutatják, az itteni kir. bányá tisztségél ez évi május végeig adják be.
A' bányászi kir. bányagazgatóságtól. — Oraviczábanyan tavaszról 13dikán 1847.

(310) **Birói árverés.** (3, 3)
Folyó 1847. évi április hó 14kén, fog t. Pest megye Abony m. városában egy mintegy 7 holdnyi belső telki kert rajta levő gazdasági épületekkel bírói végrehajtás után árverés által eladni. — Kelt Márton-Kátán mártius 27dikén 1847.
Batta József végrehajtó szolgabíró.

(294) **Árverési hirdetmény.** (3, 3)
A' cs. kir. ráczkevi uradalom főtisztvis hivatála által közhírré tétetik: hogy 1847dik évi április 9kén Promontorban a' tisztartói hivatalnál következendő javak és használatok — mellyeknek haszonbéri idejük 1847. évi április 24kén kitélik — három egymásután következő évekre bérbe fognak adatni, ugymint:
1) Promontor helységben a' postauton mellett fekvő nagy vendégfogadó.
2) Ráczkeve mezővárosában a' mészárszék és a' Sz. Miklós, Tököl, Csép, Sz. Márton, Becse, Lóré és Makád helységekben a' hus-kivágási jog.
Az árverés kezdődik reggeli 9 órakor a' fenemlített tiszti irodában, a' hol is a' feltételeket meg lehet tekinteni; minél fogva a' bérleti kívánók a' feljebb kitétt helyre 's időre elegendő bánatpénzzel és erkölcsi bizonyítványokkal ellátva hivatalosak.
Kelt Promontorban mártius 23kén 1847.

(337) **Néhai Csernánzky Ferenc és neje elleni csödpér.** (3, 3)
1994. Győr város tanácsa jelentése szerint néhai Csernánzky Ferenc Győr megyei volt főadószedő és neje született Horváth Katalin hitelezői csödületének határnapja f. évi ápril 20dikára tüzetvén ki, 's tömeggondnokká Tomentsek Ferenc tanácsos, perügylővé pedig Hinár János tiszti főügyész nevezetvén; ugyanez kihirdetetik. Kelt Boldogasszony hó 20dikán 1847.

(364) **Mittelmann és Lusztig elleni csödpér.** (3, 3)
1777. Arad város tanácsa jelentése szerint Mittelmann és Lusztig saját kérelmükre csödület és vagyonukra bírói zár elrendelve lévén, hitelezők megjelenési határnapja f. évi ápril 14kére tüzetelt ki, tömeggondnokká Sartil János városi tanácsos, perügylővé pedig Lázár György hitelesüggyvéd nevezetvén. Mi is kebelszerte kihirdetetik. Kelt Bőjtelő hó 3dikán 1847.

A' miskolczi Színház-épület részvényeseihez!
A' miskolczi színház-épület részvényesei, az aláírási iv 9dik pontja szerint f. évi mártius 27dikén közgyűlést meg tartották és miután alakultnak nyilvánítá magát a' társaság, az alapszabályokat megírván, az építésnek még e' tavaszon megkezdése elhatároztatott.
Egyszersmind ennek folytában vézget lön, hogy minden 100 e. ftos részvény után 25°, folyó évi ápril 30-ig Miskolczon Dominkovich Lajos társasági ('s különben megyei házi fő) pénztárnok urnál, az aláírási iv 11dik és 15dik pontja szerint befizettessék. Ugyan ottan 's ugyan akkor fogván a' nyugtatványul is szolgáló részvénylapok is kiadatni.
Egy uttal a' megyénkben kívüli t. cz. ivtartók ivernek okvetellen beküldésére ismét és különösen emlékeztetnek. Miskolcz mártius 27kén 1847.
(315) (1, 2)

(314) **Telesky Kozma és Radonity Jóna elleni csödpér.** (3, 3)
10256. Torontál vármegyének jelentése szerint a' nagy-kikindiai kiváltóságos mezőváros tanácsa által Telesky Kozma, és Radonity Jóna ellen rendelt csödpörökben az illető hitelezők megjelenésére f. évi ápril 28, 29 és 30dik napja tüzetvén ki határidőül, tömeggondnokká 's pedig az előbbiben Benkován György, perügylővé Trifunác Mihály, az utóbbiban tömeggondnokká Risztó Bazil, perügylővé pedig Trifunác Mihály nevezetvén. Mi is szokott mód szerint kihirdetetik. Kelt Bőjtmas hó 2dikán 1847.

(307) **Naisz József elleni csödpér.** (3, 3)
9931. Pest város tanácsa felírása szerint Naisz József hitelezői csödületének határnapja f. évi ápril 25dikére tüzetvén ki, 's tömeggondnokká Klenovics György, perügylővé pedig Szónoky János hitelesüggyvéd nevezetvén; ugyanez kihirdetetik. Kelt Bőjtmas hó 2dikán 1847.

(313) **J e l e n t é s** (1, 3)
Klauzál Imre juh- és növény-tenyésztési vállalataira nézve.
Klauzál Imre gazdasági vállalatában engedményesei, t. i. Klauzál Gábor, Toperczer Tamás, Czilchert Robert 's Kohányi Mihály ezennel közhírré teszik, hogy a' boldogult' neve alatt ismeretes juhtenyésztés ugyanazon tenyésztői tehetségek által, kik azt vezérelte mellett eddig kezelték, ezenul is ugyanazon irányban fog „Klauzál Imre engedményesei” név alatt változatlanul folytatni. A' növénytenyésztési külön vállalat pedig hasonlóképpen marad Klauzál Imre eddigi ebbeli társai t. i. Kohányi Mihály, Dr. Czilchert Robert, 's Czilchert Károly kezeiben, kik azt „Klauzál Imre társai” ismert régebbi cím alatt, mind Tarcsán, mind Bécsben (Alservorstadt 172. sz. alatt) fogják eddigi szellemében 's legkülsőbb változás nélkül folytatni.

(321) **M e g h i v á s.** (1, 3)
A' pozsonyi malomvölgyi társulat t. cz. részvényesei, az e' f. 1847-ik évi ápril hó 18kán reggeli 10 órakor a' takarékpénztári teremben tartandó rendkívüli közgyűlekeztében részt venni megkéretnek. — Pozsony mártius hó 28kán 1847. A' választmány által.

(319) **Tiszta buza eladás.** (1, 3)
A' közalapítványi javak bányászi kerületében levő esakóvái és nagy köveressi uradalom részéről a' tisztabuzára nevezetesen: a' esakóvái magtárakban fekvő 3323 pozsonyi mérő f. évi április hó 20kán Csakóvárt a' tisztartói irodában, a' temesvári magtárakban található 3762 pozsonyi mérőre pedig folyó évi április hó 22kén Temesvárt a' József-külvárosban levő közalapítványi kasznári lakban reggeli 10 órakor pontban nyilvános árverés, szokásos bánatpénz letétele és fenőbbi kegyelmes kegyes jóváhagyás fontartása mellett tartatni fog.

(324) **E l a d ó** (1, 3)
egy nem uj, de még igen jó karban levő négyülési **üveges hintó.**
Pesten fürdő-utcában 22. sz. alatt a' házmeztérnél.

(317) **Arverési hirdetmény.** (1, 3)
A' pesti kir. főzalog-hivatala részéről ezennel közhírré tétetik, hogy az 1846. évi december havában elzalogított és 1847. évi április 13dik napjáig ki nem váltott, sem ujra át nem tett, 's jelesen öltözet darabok fehér-neműek, ezin és vörösréz 's több nemű tárgyakból álló zalogtárgyak, f. évi április 14. és 15kén — az elzalogított ékszerek pedig, mellyek szinte a' fenérített 1846. évi január hóban elzalogítottak, de két héttel később, azaz 1847. évi ápril 29kén nyilvános árverés útján a' többet ígérőknek át fognak adatni. — Közhírré adatik egyszersmind, hogy az 1846. évi december hóban egyenkint, vagy más tárgyakkal elzalogított — 's csak 3 hónapra átvett és 1847. évi ápril 13-ig ki nem váltott prémes ruhák, szinte 1847. évi ápril 14kén nyilvános árverés útján a' többet ígérőknek át fognak adatni. — Nemkülönböztetvén azon nyilvános cs. kir. statuspapirosok 's bank részvények, mellyek 1846. évi sept. hóban elzalogítottak és csak 6 hónapra vétettek át, 's a' mellyek 1847. évi ápril 28-ig se ki nem váltattak, sem pedig ujra át nem tétettek, mnt lejártaknak tekintetnek, és 1847. évi ápril 29kén a' fenálló folyamok szerint eladatik fognak. — Végül köztudomásra juttatik, hogy az alább következő hivatali számok szerint elzalogított tárgyak, mellyek iránt rendelkezések nem tétettek 's annál-fogva el kellett adatniok a' hivatali illetmények levonása után fennmaradtolt öszvegek az alábbi jegyzék szerint 1847. évi oct. 14-ig, a' zaloghivatali czedulák visszaadása mellett, átvehetők; ellenkező esetben azok, mint lejártak, a' hivatali pénztár javára maradnak.

(323) **Árverési hirdetmény.** (1, 3)
Folyó április 14kén az aranykéz-utcában 30dik szám alatt a' második emeletben különféle fényezett cseresznye és diófa butorok, jelesen ágyok, kanapék, székek, szekrények, egy divatos könyvtár, egy nagy irodai álló íróasztal, továbbá: több rendbeli konyhaszerek és ágybeli készpénzletés mellett nyilvános árverés útján el fognak adatni.

(309) **Á r v e r é s.** (3, 3)
E' f. évi május 2kán ns Pest megyében Abony és Nagy-Káta közt fekvő Tápió-Györgye helységében a' tulajdonos rendeletére mintegy 3700 db. juh, 80 darab jármos ökör, béres szekerek, ekék, boronák és egyéb gazdasági — és házi eszközök készletét mellett közárverés útján fognak eladni, mellyre a' venni kívánók ezennel meghivatnak.

J e g y z é k.

A' zalog-jegyek folyó számai.	Az elzalogolt tárgyak nap-, hónapja és évij	A' felveendő maradványok pengő pénzben.	
		ft.	kr.
25332	Julius 4. 1843.	—	3
25351	" 4. "	—	3
25596	" 5. "	—	11
25708	" 6. "	1	40
25772	" 6. "	—	19
25973	" 7. "	—	16
26241	" 11. "	—	2
26464	" 12. "	—	18
26514	" 12. "	1	35
26623	" 13. "	3	7
26667	" 13. "	—	43
26954	" 17. "	—	14
27217	" 18. "	—	15
27236	" 18. "	2	33
27475	" 21. "	—	4
27721	" 21. "	—	14
28093	" 24. "	1	14
28107	" 25. "	1	49
28109	" 25. "	—	4
28111	" 25. "	—	35
28114	" 25. "	—	8
28201	" 25. "	—	38
28291	" 25. "	—	22
28329	" 25. "	—	8
28428	" 26. "	—	15
28658	" 27. "	—	33
28943	" 28. "	—	4
64737	" 3. "	—	19
64789	" 3. "	1	1
64813	" 3. "	1	25
64876	" 7. "	—	23
64962	" 7. "	3	57
65076	" 10. "	—	8
65078	" 10. "	2	8
65224	" 10. "	1	55
65276	" 11. "	—	19
65409	" 11. "	—	56
65411	" 11. "	7	4
65434	" 11. "	1	20
65606	" 13. "	—	54
65700	" 14. "	—	21
65717	" 14. "	—	50
65854	" 17. "	—	16
65859	" 17. "	—	18
66122	" 21. "	—	1
66237	" 24. "	1	57
66263	" 24. "	—	59
67048	" 31. "	1	9
67053	" 31. "	—	28
67077	" 31. "	—	23

Hirdetmény.
A' nagy Vogelsang-birtok, üvegyár- és két kuttenbergi házzal együtt,
mellyekért váltságul **200,000** v. ferint ajánlatik,
folyó évi julius 10-én
ki fog játszani.

E' sorsjátékban nyerendők:

1 főnyerőszám	200,000 v. ft.	1 nyerőszám	3200 v. ft.	1 nyerőszám	1000 v. ft.
1	20,000	1	3000	1	1000
1	15,000	1	2500	1	1000
1	10,000	1	2000	1	1000
1	10,000	1	1500	1	1000
1	8000	1	1200	1	1000
1	6000	1	1000	1	1000
1	5000	1	1000	1	1000
1	4000	1	1000	1	1000

és így lefelé.
Ezek között van **119** darab ötödrész 1839-ik évi status-kötelezvény, és **130** db. herczeg Esterházy-féle sorsjegy, mellyek a' f. é. június 15-én törtéendő sorsszuzásban, e' sorsjegyek birtokosa javára, együttjátszanak. Körülményesbben a' játékterven olvasható.
Zinner D. és társa
cs. kir. szab. nagykereskedők Bécsben.
Sorsjegyek kaphatók Pesten **Lueff M.** urnál, és minden más hiteles kereskedésekben.
(278) (2-0)

Enn...
négyszer...
tökön, pé...
meg. El...
Buda-pest...
5 ft., bori...
ritékban...
nyek min...
soraert 5...
TAR...
Nyugalma...
fejdelmi g...
és egytele...
ban. Örv...
Külföldi...
Poroszors...
hirdetése...
tűspapírok...
IROD...
déseik.
A nm...
által megü...
tartósági ir...
elő-hivatal...
előléptetés...
Józsefet a...
kalmazta.
HAL...
ra d y Ist...
lában, a'...
zón pestr...
lén pedig...
Rökus-kó...
hagymázt...
Olvas...
drágaság...
melly vid...
osztályt j...
intézkedé...
tésére hel...
birtokoso...
mert a do...
tudomásra...
bani jó cs...
részről m...
nyira saj...
ben, hogy...
semmi ser...
fogható...
res, ezen...
nincsenek...
fenhango...
ismertetni...
csak most...
cs. kir. ap...
segelésébe...
dával meg...
mellyekne...
nép szom...
meslekkül...
vánítását...
va azon sz...
drágaságá...
HON...
I. Nelu...
Gyűjtemény...
kanonok...
sairól" ér...
En Pan...
rem évszám...
colao Perot...
carum princ...
in fol. —...
Com. 1727...
rosú (vel...
Mihály is...
hagyla, i...
MDLX. W...
Hallgatna...
nagy kiter...
imprimés...
in Svo. To...
velin, qui...
particuliere...
Ezen e...
milly téved...
hárlyat —...
börből t...
nevezik; e...
i r ó h á r t...
a könyv-c...